

Robert Håkansson, 0586-48375
robert.hakansson@degerfors.se

Serviceförvaltningens renhållningsanvisning (SNRA) 2023

Policy
Plan
→ **Riktlinje**
Handlingsplan
Rutin
Instruktion

Dokumenttyp Riktlinje	Beslutsinstans Serviceförvaltningen
Dokumentet gäller Abonnenter och fastighetsägare	Dokumentansvarig Robert Håkansson Enhetschef
Revideringar 00	
Datum för beslut 2023-09-14	Diarienummer Dnr 00100-2023

1	RENHÅLLNINGSANVISNING	3
2	INLEDNING	4
	2.1.1 Definitioner	4
	2.1.2 Lagstiftning, ansvar och skyldigheter	4
	2.1.3 Renhållningstaxa och prislista	4
	2.1.4 Kvalitetskontroller	5
3	AVFALL SOM UPPSTÅR PÅ FASTIGHETER	6
3.1	AVFALL SOM KOMMUNEN ANSVARAR FÖR (HUSHÅLLSAVFALL)	6
	3.1.1 Avfall med producentansvar	7
	3.1.2 Annat avfall som kan tas emot vid Industrigatan 1	8
3.2	SKYLTSYSTEM, SYMBOLER OCH FÄRGSÄTTNING	9
	3.2.1 Översikt kategorier för fraktioner	9
3.3	INSAMLINGSTEKNIK OCH FORDON	10
3.4	ARBETSMILJÖ	11
3.5	TRANSPORTVÄGAR FÖR FORDON OCH HÄMTNINGSPERSONAL	11
	3.5.1 Körväg för insamlingsfordon	11
	3.5.2 Körväg	12
	3.5.3 Gångväg	13
	3.5.4 Lutning	13
4	HÄMTNINGSPLATSER	15
4.1	AVFALLSUTRYMME I FLERBOSTADSHUS OCH VERKSAMHETER	15
4.2	PLACERING	16
4.3	UTSEENDE	16
4.4	TILLGÄNGLIGHET, ANVÄNDBARHET OCH SÄKERHET FÖR BOENDE M.FL. ANVÄNDARE	16
4.5	ARBETSMILJÖASPEKTER (SE ÄVEN AVSNITTET OM TRANSPORTVÄGAR)	18
4.6	BRANDSKYDD	19
4.7	DÖRR, DÖRRÖPPNING OCH LÅS	20
4.8	SOPRUM	20
4.9	UTRYMME FÖR GROVAVFALL	22
4.10	UTRYMME FÖR FARLIGT AVFALL INKL. EL-AVFALL	23
4.11	HÄMTSTÄLLE UTMOMHUS	23
	4.11.1 Exempel på utrymmesbehov för en avskärmd utomhuslösning.	25
5	AVFALLSHÄMTNING FRÅN SMÅHUS	26
5.1	ENSKILD HÄMTNING VID VARJE FASTIGHET	26
5.2	TRÅNGA OMRÅDEN	27
5.3	GEMENSAMT HÄMTSTÄLLE	27
6	BEHÅLLARE	29
6.1	KÄRL	29
6.2	CONTAINER	30
6.3	BOXAR, BATTERIHOLKAR M.FL. BEHÅLLARE	30
6.4	KVARTERSNÄRA LÖSNINGAR OCH DESS BAKGRUND	30
	6.4.1 Rekommendationer för god avfallshantering	30
6.5	VIKTEN AV GODA FÖRUTSÄTTNINGAR	32
6.6	SYSTEM FÖR INSAMLING	32
	6.6.1 Krantömda behållare	33
	6.6.2 Exempel på utrymmesbehov för ett av storsäckssystemen	36
6.7	LATRINBEHÅLLARE	37

6.8	ANDRA BEHÅLLARE.....	37
6.9	HÄMTNING OCH HÄMTINTERVALL.....	38
6.9.1	<i>Hämtning av matavfall och sorterat brännbart avfall resp. blandat avfall</i>	38
6.9.2	<i>Minimihämtning</i>	38
6.10	HÄMTNING FRÅN FRITIDSBEBYGGELSE.....	39
7	DIMENSIONERING OCH AVFALLSMÄNGDER.....	40
7.1	AVFALLSMÄNGD DÄR FASTIGHETSNÄRA INSAMLING SAKNAS.....	40
7.2	AVFALLSMÄNGD DÄR FASTIGHETSNÄRA INSAMLING FÖREKOMMER.....	40
7.3	EXEMPEL PÅ MÄRKNING KÄRL MED NYA SKYLTSYSTEMET.....	43
8	SLAM FRÅN ENSKILDA AVLOPPSANLÄGGNINGAR, LATRIN SAMT FETTAVFALL.....	43
8.1	ALLMÄNT.....	43
8.2	TRANSPORTVÄG.....	44
8.3	SLANGDRAGNING.....	44
8.4	BRUNNSLOCK.....	44
8.5	URIN.....	46
8.6	FOSFORFÄLLOR.....	46
8.7	LATRIN.....	46
8.8	FÖRLÄNGT HÄMTNINGSINTERVALL, SLAM.....	46
9	FETTAVFALL.....	46
9.1	FÖRETAG.....	46
9.2	FETTAVSKILJARE.....	46
9.3	DAGLIG HANTERING.....	47
9.4	TÖMNING OCH SKÖTSELANVISNING.....	47
9.5	EFTER TÖMNING.....	47
9.5.1	<i>Uppehåll i tömningen</i>	47
9.5.2	<i>Frityrolja</i>	47
9.6	HUSHÅLL.....	47
9.7	ÖVRIGT.....	51
9.8	ASKA.....	52
10	EGET OMHÄNDERTAGANDE.....	53
10.1	KOMPOSTERING MATRESTER OCH TRÄDGÅRDSAVFALL.....	53
10.2	SLAM OCH LATRIN.....	53
10.3	FÄRDIGFÖRMULTNAD KOMPOST FRÅN KOMPOSTTOALETTER.....	53
10.4	SMÅ DÖDA SÄLLSKAPSDJUR.....	53
10.5	ASKA.....	53
10.6	TRÄDGÅRDSAVFALL ELDNING.....	53
10.7	ÖVRIGT.....	53
11	BILAGOR.....	54

1 Renhållningsanvisning

Anvisningar och tips för hantering, transport, förvaring och dimensionering inom avfallsområdet

2 Inledning

Dessa råd och anvisningar är beslutade av Servicenämnden § 70 Dnr 00100-2023 med stöd av kommunfullmäktiges beslut Kf 2023-09-25, § 99 00173-2021 ”Renhållningsordning med avfallsplan och föreskrifter”.

Dessa råd och anvisningar ska vara ett stöd för abonnenter och fastighetsägare vid avfallshantering samt för planerare, projektörer, byggherrar, exploatörer, fastighetsägare och förvaltare vid ny- och ombyggnad av avfallsutrymmen. De ska samtidigt vägleda kommunens tjänstepersoner och politiker i arbetet med avfallsfrågor, samt vid planering av nya bostadsområden, så att de kan medverka till en god avfallshantering. Om anvisningarna används rätt kan arbetsmiljön säkerställas och framkomligheten garanteras för både hämtningsfordon och hämtningspersonal. Dessutom kan tillgängligheten för avfallslämnare fungera bättre. Bra avfallsutrymmen och hämtningsplatser kan också inbjuda till att avfallet hanteras rätt.

Aktuell lagstiftning samt erfarenheter från avfallsbranschen ligger till grund för råden och anvisningarna. Kommunens renhållningsföreskrifter och taxa måste tillämpas i varje enskilt fall för att man ska få en heltäckande bild av vad som gäller i kommunen. Mer information finns att hämta på kommunens webbsida, www.degerfors.se

2.1.1 Definitioner

Bilaga 1 Definitioner på ord och företeelser som förekommer i texten.

2.1.2 Lagstiftning, ansvar och skyldigheter

Det finns olika lagar, förordningar, föreskrifter, allmänna råd och andra regler som styr avfallshandlingen. De viktigaste är miljöbalken (1998:808), avfallsförordningen (2011:927), arbetsmiljölagen (1977:1160), Plan- och bygglagen (2010:900) och Boverkets byggregler, BBR (2011:6).

Varje kommun har en renhållningsordning som består av renhållningsföreskrifter och en avfallsplan. Dessa dokument, samt avfallstaxan, beslutas av kommunfullmäktige och är viktiga lokala styrdokument. Till detta kan komma lokala anvisningar med stöd av dessa dokument.

Utöver dessa lagrum finns ytterligare regler rörande förpackningar och returpapper (tidningar). I ”förordning (2018:1462) om producentansvar för förpackningar”, resp. ”förordning (2018:1463) om producentansvar för returpapper” framgår att från 1 januari 2024 gäller krav på bostadsnära insamling. Dessa förordningar ställer också krav på att den som inrättar ett system för att omhänderta detta också ska kommunicera med fastighetsägaren. För fastighetsägaren innebär det också, som regel, att utrymme/-n för insamling av förpackningar och returpapper behöver inrättas på fastigheten. Naturvårdsverket har gett ut en ”vägledning gällande insamling av förpackningar och returpapper från hushåll” där ytterligare information kan läsas.

Dessa dokument utgör det samlade regelverket för kommunal avfallshantering. Olika personer och myndigheter m.m. har ansvar för att avfallet hanteras på rätt sätt.

2.1.3 Renhållningstaxa och prislista

Renhållningstaxan är den avgift som kommunfullmäktige beslutat ska betalas för de tjänster som utförs och omfattas av det kommunala renhållningsansvaret.

Taxan innehåller många komponenter och ska svara mot hela den kostnadsbild som kommunen har för avfallshanteringen. I taxan ingår såväl grundkostnader såsom administration, fakturering, information, lokalhyror och liknande kostnader, drift av återvinningscentral, miljöstationer, personal- och fordonskostnader, som rörliga kostnader som är hänförliga direkt till beställd tjänst. Dessa senare omfattar bl.a. matavfallspåsar, sopbehållare, omhändertagandekostnader och transportkostnader för insamlad mängd avfall. Därutöver kan också taxa finnas för tilläggstjänster såsom utökad servicenivå eller för tjänster som enbart används för speciella omständigheter, t.ex. slamsugning av enskilda brunnar/tankar.

Betalningsansvar och liknande fastställs också inom ramen för kommunfullmäktiges taxebeslut.

För andra tjänster som inte innefattas i det kommunala renhållningsansvaret har Renhållaren särskild prislista.

Gällande insamling av förpackningar och returpapper får inte den som utför detta arbete ta ut några avgifter eller taxor efter 1 januari 2024 om ett insamlingssystem finns för fastigheten. Det ska, enligt förordningarna, vara kostnadsfritt att lämna förpackningar och returpapper i sådana system. Alla systemets kostnader ska bäras av de s.k. förpackningsavgifterna.

2.1.4 Kvalitetskontroller

Kommunen genomför regelbundet olika former av kvalitetskontroller. Bland dessa kan nämnas s.k. plockanalyser vilka omfattar större mängder avfall som tas ut från den ordinarie insamlingen och analyseras i detalj för att vi ska få reda på avfallets sammansättning. Sådan plockanalys sker ofta i fyraårsintervaller.

Riktade kontroller/plockanalyser sker bl.a. för kontroll av renhet på olika insamlade avfallstyper. En av de mest kontrollerade är matavfall. Detta sker i syfte att minimera att felaktigt avfall kommer in i de känsliga processerna med biogasproduktion eller vidare ut biogödseln.

Invänt i den ordinarie hämtningen sker också kvalitetskontroller. Om det i samband med sådan kontroll upptäcks att felaktigt avfall lämnats kommer inte sådant kärl att tömmas. Det är då fastighetsägarens ansvar att rätta till felet och beställa extra tömning.

Även när abonnent själv levererar avfall till Renhållaren, t.ex. till miljöstationer och återvinningscentral, sker kvalitetskontroller.

Kommunen förbehåller sig rätten att utan föregående information genomföra olika former av kvalitetskontroller.

3 Avfall som uppstår på fastigheter

Det avfall som boende eller verksamheter på fastigheter ger upphov till kan delas upp i avfall som kommunen ansvarar för att samla in, avfall som producenterna ansvarar för och avfall som en verksamhetsutövare ansvarar för.

3.1 Avfall som kommunen ansvarar för (hushållsavfall)

Kärl- och säckavfall

Kärl- och säckavfall är det avfall som normalt uppstår i hushållet och som läggs i en sopbehållare. Kärl- och säckavfall kallas i dagligt tal ofta för hushållssopor. Sådant avfall hämtas alltid av Renhållaren. Avfallet ska sorteras i olika avfallsslag, s.k. fraktioner, se nedan, av den som ger upphov till avfallet. Avfall som uppstår i verksamheter till följd av att människor vistas där, och till sin typ och sammansättning liknar det avfall som kommer från hushåll, omfattas också av kommunens ansvar, t.ex. avfall från restauranger, personalutrymmen och städsopor.

I Degerforskommun sorteras avfallet på följande sätt:

A/ Matavfall	Den biologiskt lättnedbrytbara delen av kärl- och säckavfallet som sorteras ut för central hämtning eller komposteras på fastigheten.
B/ Sorterat brännbart avfall	Den del av kärl- och säckavfallet som återstår när matavfall, farligt avfall och förpackningar/tidningar sorterats ut.
C/ Blandat avfall	Kärl- och säckavfall som inte sorteras i matavfall respektive sorterat brännbart avfall utan lämnas blandat. Notera att farligt avfall samt förpackningar/tidningar alltid ska sorteras ut.

Övrigt avfall från hushållen

Här återfinns avfallsfraktioner som inte ska läggas i kärl eller säck.

Grovavfall (grovsopor)	Grovavfall är avfall från hushållen som är så tungt, skrymmande eller har andra egenskaper som gör att det inte är lämpligt att lägga i kärl eller säck. Grovavfall lämnas, av hushåll, fritt på återvinningscentralen. Kan hämtas vid fastigheten efter särskild beställning mot avgift.
Trädgårdsavfall	Trädgårdsavfall är sådant avfall som kommer från villaträdgårdar och omfattar främst löv, mindre kvistar, mossa, gräs och liknande. Mindre mängd små grenar och stammar får förekomma. Trädgårdsavfall av alla storlekar lämnas fritt på återvinningscentralen.
Farligt avfall - Kemikalier	Farligt avfall är sådant som är farligt för människor eller miljön och därför inte ska läggas i kärl- och säckavfallet eller i grovavfallet. Exempel på farligt avfall är kemikalier, spillolja, färgrester och lösningsmedel. Farligt avfall lämnas, av hushåll, fritt på återvinningscentral.

- Batterier - El-avfall	Farligt avfall i form av batterier och el-avfall som utgör hushållsavfall och som inte lämnats direkt till producenternas insamlingsssystem, d.v.s. inlämnas i butik ”en mot en” vid köp av ny produkt, ansvarar kommunen för. El-avfall lämnas, av hushåll, fritt på återvinningscentralen eller hämtas vid fastigheten mot avgift. Blybatterier lämnas fritt på återvinningscentralen eller vissa miljöstationer. Småbatterier lämnas fritt på ÅVC
Läkemedel	Alla sorter av läkemedel skall lämnas av den enskilde till Apoteken.
Sprutor mm	Den som använder sprutor, t.ex. insulin kan, utan kostnad, hämta speciella behållare på apoteken för förvaring av använda sprutor. Dessa behållare lämnas sedan in till apoteken
Latrin	Latrin från torrtoaletter ska hämtas av Renhållaren om det inte komposteras av fastighetsägaren. I behållaren får endast latrin placeras. Se vidare under rubriken LATRIN.
Slam och urin	Slam m.m. från enskilda avloppsanläggningar ska hämtas av kommunens entreprenör om det inte omhändertas av fastighetsägaren. Se vidare under rubriken SLAM.
Fett från fettavskiljare	Slam m.m. från fettavskiljare ska hämtas av kommunens entreprenör. Se vidare under rubriken SLAM.

Bild 1 Olika slags hushållsavfall, exempel

3.1.1 Avfall med producentansvar

Avfall med producentansvar som kan lämnas utan avgift på ÅVC (återvinningscentral).

Elavfall m.m.	Enkelt uttryckt är el-avfall ”allt med sladd eller batteri eller sådant som är beroende av el för att fungera”, t.ex. datorer, TV-apparater, tvättmaskiner, småelektronik, ljuskällor och armaturer. De ska vara avsedda främst för användande i hemmen. El-avfall lämnas på kommunens återvinningscentral.
---------------	--

Batterier	Alla slags batterier omfattas av producentansvar. För bilbatterier finns behållare i anslutning till ÅVC Industrigatan 1 Småbatterier kan lämnas på ÅVC och vid ÅVS. Vissa flerbostadshus kan ha eget avtal om hämtning av småbatterier.
Förpackningar och returpapper (tidningar m.m.)	Förpackningar och returpapper (tidningar, kataloger, reklamblad och liknande) kommer att samlas in bostadsnära, i kvarterlösningar eller på återvinningsstationer. Innehavare av flerbostadshus erhåller som regel behållare för sådan insamling från kommunen eller från avtalad entreprenör. ÅVS placering framgår av den digitala kartan på kommunens webbsida. Förpackningar och returpapper kan även lämnas på ÅVC.

3.1.2 Annat avfall som kan tas emot vid Industrigatan 1

Avfall från byggnation och rivning	Avfall från omfattande byggarbete, t.ex. större underhållsarbeten, ombyggnader eller rivning av bostäder, är inte hushållsavfall. Fast monterad utrustning i hus, t.ex. badkar och dörrar (sådan som man inte tar med sig när man flyttar) räknas normalt inte som grovavfall utan som bygg- och rivningsavfall. Detta kan lämnas på ÅVC eller omhändertas av entreprenör mot gällande taxa eller avgift.
El-avfall från byggnation och rivning	Sådant el-avfall som hänför sig till omfattande byggnation eller rivning kan lämnas på Industrigatan 1 efter föransökan. I vissa fall kan avgift komma att tas ut.

Sorteringsguider för hushållsavfall finner du i bilaga 2 (hushållens avfall och farligt avfall)

Förpackningsavfall från verksamheter får inte lämnas på ÅVS. För mer information kontakta renhållaren.

Bild 2 Elavfall, förpackningar och tidningar

3.2 Skyltsystem, symboler och färgsättning

Tidigare har det inte funnits något gemensamt skyltsystem för avfall i Sverige. Olika system och symboler på olika platser gör det svårare att sortera rätt. För Sveriges samtliga kommuner och producenter finns det från och med 1 juli 2020 möjlighet att använda det nya skyltsystemet.

De bärande principerna är att det ska vara flexibel, men ändå enhetlig, och att det är frivilligt och gratis att använda systemet. Man byter förslagsvis system i hela eller delar av kommunen när man ändå ska byta skyltar. Olika kommuner kommer sannolikt börja använda det vid olika tillfällen, stegvis.

Fördelarna med ett gemensamt skyltsystem är bland annat ökad igenkänning, vilket skapar bättre förutsättningar att sortera avfallet rätt. Att producenter och exportörer använder samma märkning på förpackningar - oavsett i vilket land man befinner sig i - underlättar också både för dem och för konsumenterna.

Systemet är tänkt att kunna användas så väl vid fastighetsnära insamling, på återvinningsstationer, återvinningscentraler, på sopkärl, i soprum, och vid insamling på stan, som på förpackningar.

3.2.1 Översikt kategorier för fraktioner

Det svenska skyltsystemet för avfallssortering är uppdelat i en del för hushållsnära insamling och en del för återvinningscentraler.

På Bild 2a nedan redovisas skyltsystemets delar för hushållsnära insamling. Det har tio fraktionskategorier som vardera har en egen kategorifärg kopplad till sig. Vissa av dessa fraktioner samlas också in via återvinningsstationer och på stan.

TRÄDGÅRDSAVFALL 	MATAVFALL 	GLAS 	PAPPER
KARTONG 	ELAVFALL 	FARLIGT AVFALL 	PLAST
METALL 	RESTAVFALL 		

Bild 2a. Skyltsystemets delar för hushållsnära insamling och på stan.

På bild 2b nedan redovisar skyltsystemets delar för återvinningscentraler. Det har tolv fraktionskategorier som vardera har en egen kategorifärg kopplad till sig. Vissa av dessa fraktioner samlas också in via hushållsnära insamling och på stan.

TRÄDGÅRDSAVFALL	MATFETT	ÅTERBRUK	GLAS	PAPPER
				
BYGGAVFALL	KARTONG	ELAVFALL	FARLIGT AVFALL	PLAST
				
METALL	RESTAVFALL			
				

Bild 2b. Skyltsystemets delar för återvinningscentraler och på stan.

3.3 Insamlingsteknik och fordon

Det finns flera olika sätt att samla in avfall på och därför många olika typer av fordon. I Degerfors kommun är det vanligaste att avfall samlas upp i kärl som hämtas med baklastande eller sidlastande tvåfacksbilar. Flaklastbil med kran används för vissa typer av avfall.

Sopbilar är normalt upp till ca 10 meter långa men kan vara längre. De är ca 2,6 meter breda men kan bli drygt 3 meter då speglarna räknas med. Höjden är ca 3,6 meter men kan i vissa fall vara över 4 meter. Det finns både två-, tre- och fyraxlade fordon. Vikten på en vanlig sopbil är oftast ca 18-20 ton med full last. Specialfordon kan väga mer. Vägens bärighetsklass och den totalvikt det aktuella fordonet är registrerat för avgör hur stor last ett fordon får ta. Det är förarens skyldighet att hålla reda på det.

För insamling av hushållssopor används i Degerfors kommun baklastande samt sidlastande tvåfacksbilar med vikt på ca 20 ton och max axeltryck 12 ton. Bilarnas lastförmåga är mellan 4 och 6 ton.

Material från återvinningsstationer hämtas ofta med s.k. frontlastarbilar.

Grovavfall och el-avfall körs med lastväxlarbil.

Slam hämtas med slamsugarbil som ofta har ca 12 ton axeltryck (boggie-), är ca 2,60 m breda och ca 11 m långa.

Farligt avfall och batterier körs med lastväxlarbil.

Samtliga är 2,6 m breda och ca 9,5 m långa och ca 2,4 m hög.

Entreprenörer och tillfälligt inhyrda företag kan använda andra fordon, t.ex. liftdumperbilar, frontlastare eller kranbilar med andra mått.

*Bild 3 Komprimerande
baklastande sopbil*

Bild 5 Lastbil för slamsugning

*Bild 4 Komprimerande
sidlastande sopbil*

Bild 6 Komprimerande bil för återvinning

3.4 Arbetsmiljö

Avfallsinsamling är av tradition ett tungt fysiskt arbete som medför risk för olyckor och förslitningsskador. Trafikmiljön och bristande framkomlighet ger upphov till stress. Hämtningspersonal är också utsatt för damm och mikroorganismer. Ny teknik och maskinell eller automatiserad hämtning förbättrar situationen.

Som arbetsgivare har Degerforskommun ansvar för de anställdas arbetsmiljö. Det innebär att vi ständigt arbetar med medarbetarnas arbetsmiljö. Detta märks bl.a. genom att vi aktivt deltar vid planering och förberedelser för nybyggnation eller större renoveringar för att tidigt i processen bearbeta de utmaningar som arbetsmiljön för insamlingspersonalen ställs inför dagligen. Om man bygger rätt förbättras arbetsmiljön avsevärt. Det är också billigare att bygga rätt från början än att tvingas bygga om.

Bland de viktigare åtgärderna som vi arbetar med kan nämnas hanteringsvikter med såväl lyft- som dragvikter, dragavstånd och insamlingspersonalens arbetssituation i trafiken där minimering av backning och körning på trånga utrymmen är de största frågorna.

Utöver de lagar som finns, framför allt arbetsmiljölagen, ska särskilda föreskrifter som Arbetsmiljöverket utfärdar följas. De viktigaste som berör avfallshantering är:

- AFS 1998:1, ”Belastningsergonomi”
- AFS 2000:1, ”Manuell hantering”
- AFS 2001:1, ”Systematiskt arbetsmiljöarbete”
- AFS 2000:42, ”Arbetsplatsens utformning”

I den följande texten finns arbetsmiljökrav och råd för olika delar av hämtningen inarbetat.

3.5 Transportvägar för fordon och hämtningspersonal

3.5.1 Körväg för insamlingsfordon

Vägen är chaufförens arbetsplats och denne måste oftast kliva ur fordonet för att hämta avfallet. Framkomligheten och sikten ska därför vara god. Det är alltid chauffören som avgör om en väg är farbar eller inte. Chauffören kan aldrig tvingas att ta risker eller köra på en väg som han/hon bedömer inte är framkomlig.

Körning på gång- och cykelväg är inte tillåten. Dispens kan sökas hos kommunen eller fastighetsägaren om det inte går att anordna andra lösningar. Dispens söks av berörd fastighetsägare hos Service

nämnden (tillika trafiknämnden).

Backning ska minimeras och bör inte ske på gång- och cykelvägar, i bilfria områden, intill lekplatser, bostadsentréer, skolor, förskolor eller äldreboenden.

Väghållaren är ansvarig för vägens utformning, skyltning, skötsel, framkomlighet samt att delge nödvändig information. Trafikverket, kommunen, privat vägförening eller enskild fastighetsägare kan vara väghållare.

3.5.2 Körväg

- ska utformas för minst belastningsklass 2 (BK2).
- bör vara minst 5,5 meter bred där körning i båda riktningarna förekommer. Om parkering tillåts behöver vägen vara bredare. Om vägen är mötesfri och det inte finns parkerade fordon kan vägen vara smalare men den ska vara minst 3,5 meter. Träd och annan växtlighet får inte inkräkta på vägbredden.
- ska ha en fri höjd av 4,7 meter. Träd och växtlighet får inte inkräkta på den fria höjden. Se även bild 7
- som är återvändsgata ska ha vändmöjlighet för hämtningsfordon. Vändplan för en normal sopbil ska ha en minsta diameter av 18 meter, med en hinderfri remsa på ytterligare 1,5 meter runt om. Alternativ till detta kan vara en vändplats eller en trevägskorsning som möjliggör en så kallad T-vändning. Olika exempel på vändmöjligheter redovisas i bild 8-9 nedan.
- ska ha fri sikt och god framkomlighet.
- ska vara snöröjd till fulla vägbredden och halkbekämpad vintertid. Snövallar får inte inkräkta på vägbredden.

Överbyggnader, portaler, garage och andra ställen med begränsad höjd måste ha en fri höjd anpassad till de fordon som ska köras där.

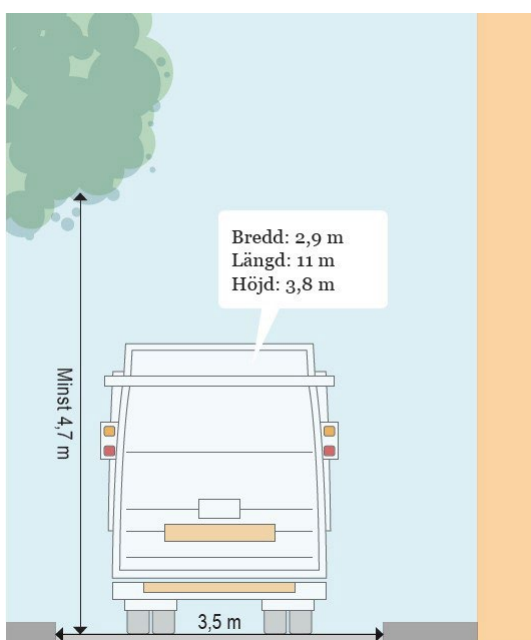

Bild 7 Fri höjd och bredd

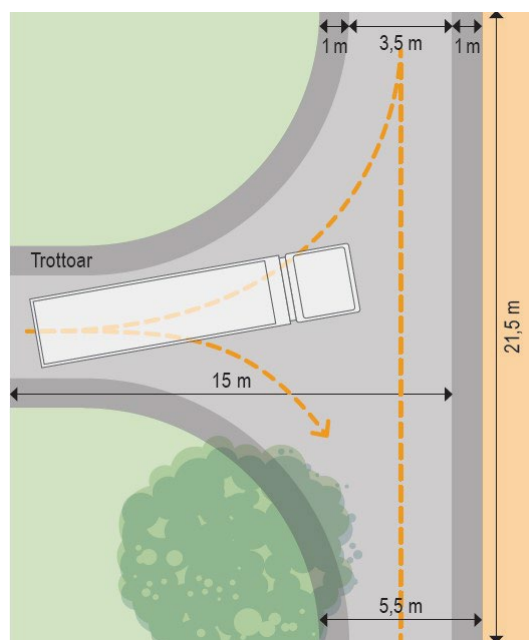

Bild 8a Vändplats för insamlingsfordon

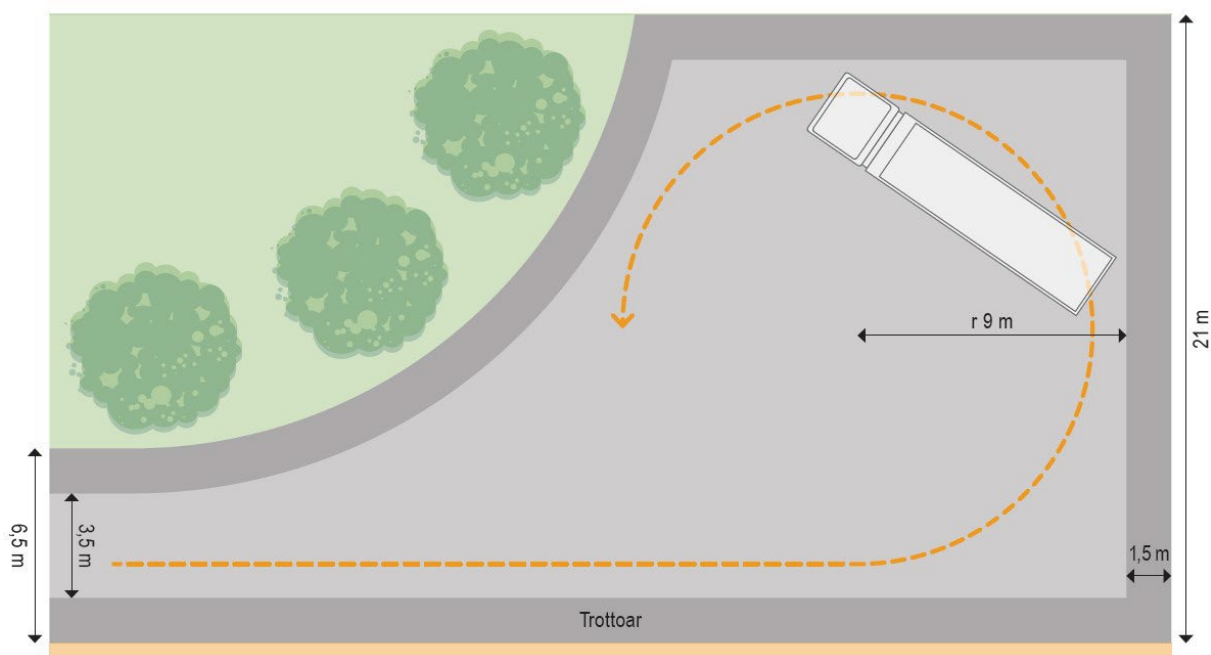

Bild 8b Alternativ vändplats

3.5.3 Gångväg

Väg mellan avfallsutrymme/hämtställe/avfallsbehållare och sopbilens lastningsplats och som används för manuell hämtning, d.v.s. där sophämtaren drar eller skjuter kärl eller säckkärra, benämns gångväg.

Tungt manuellt arbete ska undvikas och ersättas med maskinell hantering i enlighet med kraven på god arbetsmiljö. Vid bedömning av om en gångväg är acceptabel eller inte tas hänsyn till vilken typ av behållare som ska hanteras, vad behållarna innehåller, hur många de är och hur ofta de hämtas, samt om lutning, riktningsändring och eventuella hinder förekommer.

Gångväg

- ska vara jämn, hårdgjord, halkfri och utan trånga passager eller hinder året om. Trappsteg och kullersten får inte förekomma. Den får inte blockeras av fordon, husvagnar eller annat uppställt material.
- ska vara så kort som möjligt. Högst 12 meter rekommenderas.
- ska vara minst 1,2 meter bred och om den ändrar riktning bör bredden där vara minst 1,35 meter och utan utstickande hinder.
- ska ha minst 2,1 meters fri höjd.
- ska vara snöröjd till fulla bredden och halkbekämpad vintertid. Snövallar får inte inkräkta på bredden.

Ovanstående gäller även inomhus t.ex. i lagerbyggnad, källargång eller liknande.

3.5.4 Lutning

Gångväg bör inte ha någon lutning. Om lutning inte kan undvikas bör den inte överstiga 1:20 för att belastningen ska vara acceptabel och får inte överstiga 1:12.

Ibland kan en ramp behöva anordnas. Lutningen på rampen får inte överstiga 1:12 och längden, innan eventuellt vilplan, bör inte överstiga 12 meter. Vilplanet ska vara minst 1,5 meter.

Transportband tillåts inte.

Hiss bör undvikas men får, i undantagsfall, användas vid avfallstransport om den är besiktigad och godkänd för transport av skrymmande gods och om den har korgdörr eller motsvarande säkerhet enligt AFS 2006:06 med aktuella ändringar.

Lastningsplatser

Sopbilen får inte hindra annan trafik när den står still och avfall lastas i. Platsen måste vara så stor att det finns plats att hantera sopbehållare, alternativt container, på platsen. Ytan ska vara plan och hårdgjord. Det ska inte vara någon nivåskillnad mellan avfallsutrymmet och lastningsplatsen vid containerhantering. Vid hantering av sopbehållare kan en svag lutning accepteras, se ovan.

Följande mått rekommenderas för lastningsplatser utomhus:

	Kärnhämtning	Containerhämtning, kranhämtning
Bredd	4,6 m	5 m
Längd	15 m	18 m
Fri höjd	4,7 m	6- 10 m

Kranbilar som tömmer behållare kan stå upp till 10 meter från behållare som ska lyftas. Med vår stora lastväxlarlastbil når vi 10 m (lyfter ca 950 kg på detta avstånd) och med den lätta lastbilen når vi 4 m (lyfter 275 kg på detta avstånd). Lyft kan ske över staket eller buskar och liknande men är inte att rekommendera. Lyft över vägar, gång- och cykelbanor samt parkeringsplatser ska inte förekomma. Inga hinder i höjddled får begränsa tömningen och behållarens eventuella svängning i sidled måste beaktas. Vintertid måste särskilt beaktas svängningar mm som kan uppstå i samband med losstagning av fastfrusna behållare.

Maximalt avstånd från stora lastväxlarbilen till behållare för lyft med kran är (exempel): Container

(tom) 10 m

Glasigloo 10 m

Lillglasigloo 10 m

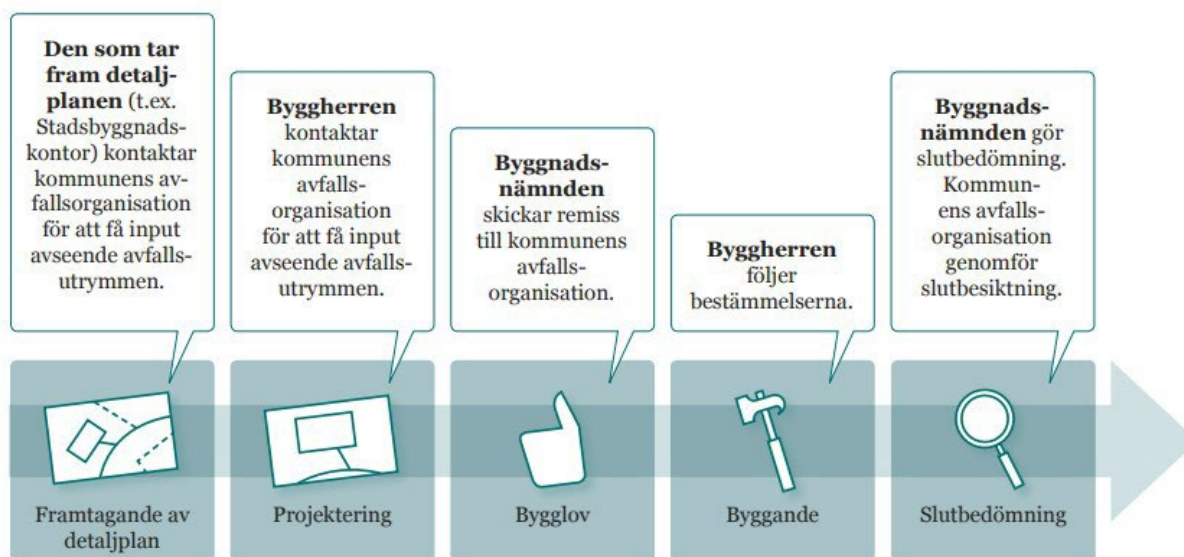
(Andra behållare 3-10 m beroende på vikt)

Avstånden räknas från fordonets centrum/kranpelaren till centrum på behållaren

4 Hämtningsplatser

4.1 Avfallsutrymme i flerbostadshus och verksamheter

Stor vikt bör läggas vid planering av avfallsutrymmen eftersom den påverkar avfallshanteringen i många år framöver. Det kan vara svårt att rätta till felaktigheter i efterhand. Man bör också vara medveten om att avfallet sorteras i stor utsträckning idag och att olika avfallsfraktioner hämtas vid olika tillfällen. Det innebär att hämtningsfordon kan komma flera gånger i veckan till samma avfallsutrymme.

Exempel på hur processen kan se ut vid framtagande av nytt avfallsutrymme. BILD: RAMBOLL.

Krav på byggnaders utformning återfinns framför allt i Boverkets byggregler, BBR.

I BBR, avsnitt 3:422 står bl.a. följande: ”I eller i anslutning till en byggnad ska det finnas utrymme eller anordningar för hantering av avfall som kan nyttjas av alla brukare av byggnaden. För småhus får lösa avfallsbehållare användas. Utrymmena ska utformas och dimensioneras så att de, utöver vad som anges i avsnitt 3:42, möjliggör återvinning av avfallet.”

Innan avfallsutrymme och liknande planeras ska fastighetsägaren undersöka om det finns möjlighet att ordna insamling av avfall på ett sådant sätt att den manuella hanteringen vid hämtning minimeras. Olika insamlingssystem kan emellertid medföra olika svårigheter att dimensionera rätt antal och storlek av behållare, om det inte enkelt går att anpassa hämtningsintervallen för att optimera transporterna. Svårigheterna märks särskilt om avfallsmängder, sorteringskrav och antalet lägenheter förändras över tid. Risken för felsortering kan också öka då den som lämnar avfall inte ser vad behållaren innehåller för typ av avfall. Denna aspekt är särskilt viktig vid insamling av matavfall där kravet på renhet är av stor betydelse för den efterföljande avfallsbehandlingen. Felsortering kan avhjälpas genom bra information till de boende.

Senast 1 januari 2024 ska varje bostadsfastighet ha plats/utrymme för utsortering av matavfall.

Senast 1 januari 2027 eller på renhållarens tillrådan ska varje bostadsfastighet ha plats/utrymme för

sortering av förpackningar och returpapper. Det åligger fastighetsägaren att ordna sådan plats i samråd med Kommunens renhållare.

Kontakta alltid kommunens renhållningsavdelning innan ett avfallsutrymme byggs, ändras eller iordningställs.

Kontakta även bygglovsavdelningen i kommunen i ett tidigt skede för att diskutera om bygglov behövs.

Inför byggstart av nybyggen eller omfattande reoveringar sker normalt ett s.k. tekniskt samråd på initiativ från kommunen. I samband med detta är det viktigt att ta upp frågor

4.2 Placering

Var ett avfallsutrymme ska placeras måste noga övervägas. Tillgängliga utrymmen/ytor, närhet till bostäderna, trafiksäkerhet, barnsäkerhet och arbetsmiljö är faktorer som styr och påverkar placeringen och dessa faktorer kan sinsemellan vara motsägelsefulla. Den eventuella störning som kan uppstå i samband med hämtningen blir mindre ju längre bort från bostäder och lekplatser m.m. avfallsutrymmet ligger. Samtidigt blir det svårare för de boende att lämna sitt avfall om det är lång väg till avlämningsplatsen. Det finns inga enkla råd att ge. Eftersom alla områden är unika måste de studeras från fall till fall. Det viktiga är att alla dessa faktorer beaktas vid planeringen.

4.3 Utseende

Vid nybyggnad bör avfallsutrymme utformas så att det anpassas till omgivande miljö och stämmer överens med andra byggnader vad gäller volym, form och färg. Ett avfallsutrymme får gärna vara tilltalande och vackert eller spännande att se på.

Bild 9 Exempel på sophus

4.4 Tillgänglighet, användbarhet och säkerhet för boende m.fl. användare

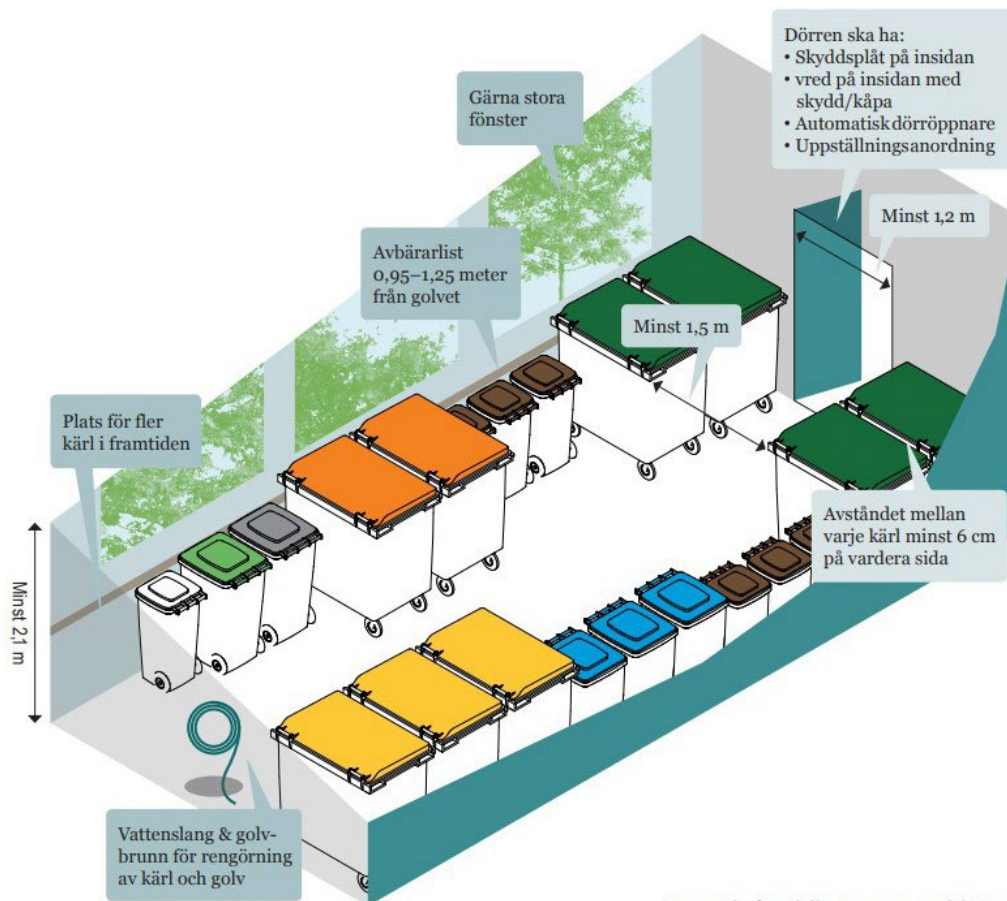
- **Det ska vara lätt för de boende att lämna sitt avfall.** Därför bör avfallsutrymmen ligga så nära bostäderna som möjligt. Avståndet mellan bostadscentré och avfallsutrymme eller avlämningsplats för sopbehållare bör inte överstiga 50 meter men får avgöras från fall till fall beroende på lokala förhållanden.
- **Alla olika avfallsfraktioner bör kunna lämnas på samma ställe.** Rådet gäller alla olika fraktioner som hämtas i samma bostadsområde/del av bostadsområde. De behöver dock inte kunna lämnas i ett och samma utrymme, se bl.a. beskrivningen av utrymme för grovavfall.
- **Avfallsutrymmen bör placeras strategiskt där de boende naturligt passerar.** Det kan

vara i närheten av bilparkering eller vid gångväg till busshållplats.

- **Avfallsutrymmen ska placeras i markplan.** Det kan ligga i eller i anslutning till befintlig byggnad eller vara fristående.
- **Avfallsutrymmen ska placeras, utformas och skötas så att störningar för de bo- ende eller grannar, i möjligaste mån, undviks men att de ändå fyller sin funktion ur ett serviceperspektiv.**

Störning kan uppkomma i form av buller, lukt och olycksrisker. Avfallsutrymme bör ligga skiljt från lekplatser och inte ligga för nära entréer. Det är fastighetsägarens ansvar att sköta utrymmet så att olägenhet inte uppstår. Avfallsutrymmen ska rymma tillräckligt antal kärl så att även källsortering av återvinningsmaterial kan ske i tillräcklig utsträckning (bostadsnära insamling).

- **Avfallsutrymmet ska inte vara förvaringsplats** för annat än avfallsbehållare och avfall. Inga redskap eller annat får finnas så att det hindrar vare sig att lämna eller hämta avfall.
- **Avfallsutrymmen bör ha en egen entré.** Det får inte placeras så att avfall måste transporteras genom utrymmen där personer vistas mer än tillfälligt eller där livsmedel förvaras. Det får inte heller placeras så att avfall måste transporteras genom kommunikations- utrymmen i direkt anslutning till utrymmen där personer vistas mer än tillfälligt eller där livsmedel förvaras.
- **Det ska inte kännas obehagligt att gå in i ett avfallsutrymme.** Det är därför viktigt att belysningen är bra, att dörren är lätt att öppna och att utrymmet hålls städat.
- **Utrymmet ska placeras och utformas så att det är tillgängligt för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.** Dörrar, eventuella lock, handtag, inkast m.m. ska utformas och placeras på sådant sätt att de kan användas och öppnas av personer som har nedsatt styrka eller har annat funktionshinder. Om container används bör den förses med ramp. Behållare bör även förses med taktila symboler där så är lämpligt. Detta kan ske i samråd med Renhållaren och folkhälsoenheten, så att alla kan använda den.

Exempel på avfallsutrymme med fastighetsnära insamling dimensionerad för 50 lägenheter. BILD: SARA SUNDIN, RAMBOLL.

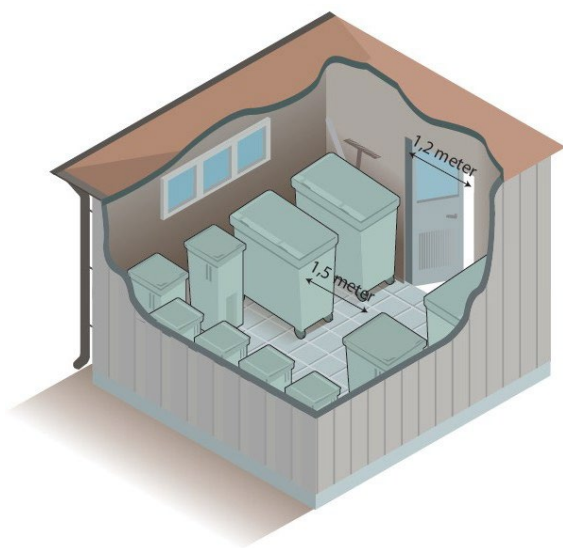

Bild 10 Schematisk bild på avfallsutrymmen

4.5 Arbetsmiljöaspekter (se även avsnittet om transportvägar)

- **Hämtning ska kunna utföras på ett trafiksäkert sätt.** Från hämtningssynpunkt är det

bättre att placera avfallsutrymmen vid infarten eller i utkanten av ett bostadsområde, så att man inte behöver köra in bland människor och bostäder.

- **Sopbehållare ska placeras så nära sopbilens lastningsplats som möjligt.** Långa dragvägar bör undvikas.
- **Container ska placeras så att hämtningsfordonet kan angöra rakt mot containern och lyfta eller dra den rakt ut vid tömning.** Trafiksäkerhet och god sikt måste beaktas vid placering. Den container som används måste passa utrymmet. Underlaget för såväl container som bil ska vara horisontellt.

4.6 Brandskydd

Eftersom avfall är lättantändligt och brinner bra är brandskydd mycket viktigt. Avfallsutrymme ska utformas som en egen brandcell med samma brandklass som byggnaden i övrigt, om utrymmet ligger i en huskropp. Automatiskt brandlarm eller sprinklersystem kan vara bra. Pulversläckare kan placeras innanför dörren.

Fristående sophus och liknande som ligger nära andra byggnader ska ha skydd mot brandspridning. Se avsnittet om hämtställe utomhus.

Svenska Brandskyddsföreningen, www.brandskyddsforeningen.se, kan ge råd om brandskydd.

Även på vår räddningstjänsts hemsida finns råd och anvisningar, <https://www.brt.se/rad-och-anvisningar/rad-anvisningar/>

4.7 Dörr, dörröppning och lås

Dörr eller dörröppning som används vid transport av avfall

- ska inte ha tröskel, trappsteg eller nivåskillnad. I undantagsfall kan låg tröskel vara kvar om den förses med ramp på båda sidor. Containerutrymme måste vara tröskel-fritt.
- ska vara lätt att öppna och stänga. Tunga dörrar bör förses med dörröppningsautomatik.
- ska inte orsaka störande buller.
- ska ha uppställningsanordningar/dörrstopp som enkelt kan aktiveras. Antalet dörrpassager bör minimeras.
- bör ha släplista som skydd mot skadedjur.
- bör ha skyddsplåt på insidan och på dörrkarm som skydd mot nötning, slag och stötar.
- ska kunna öppnas inifrån utan nyckel. Låsvred bör ha skydd som förhindrar att låset skadas av slag eller påkörning.

För dörrar krävs följande mått:

Typ av dörr	Fri bredd	Fri höjd
Dörr för sopbehållare	1,1 meter (helst 1,2 m)	Minst 2,0 meter
Dörr för containerhämtning	4,6 meter	2,1 meter förutsatt att inte bilen behöver köras in. Då behövs fri höjd, 4,7 m

Avfallsutrymme bör hållas låst, särskilt om det finns maskinell utrustning i utrymmet. Nyckeln bör inte passa till andra utrymmen i byggnaden. Det är bra om alla avfallsutrymmen i ett bostadsbestånd kan öppnas med samma nyckel. Kodlås kan användas.

4.8 Soprum

- **Storlek** - Avfallsutrymme bör vara väl tilltaget och flexibelt. Storleken på rummet bestäms av storleken på behållare och antalet behållare som behöver finnas där. Då kärl hanteras ska den fria gången mellan olika kärl vara minst 1,5 meter och avståndet mellan varje kärl minst 5 cm. Kärl ska placeras så att draghandtaget kan nås från gången. Vid containerhantering ska utrymmet mellan container och vägg/port/annan container vara minst 100 cm runt om. Ett containerutrymme med en 2 meter bred container behöver alltså vara åtminstone 4 meter brett. Det ska alltså gå att obehindrat röra sig runt containern för att koppla lyftanordningar mm. För detaljer om dimensionering, antal avfallsbehållare m.m. se avsnittet om dimensionering.
- **Höjd** - Rumshöjden ska vara minst 2,1 meter. Installationer får inte begränsa den fria höjden.
- **Vägg** - För att minska skador i utrymmet vid rangering av kärl bör en avbärarlist eller ett nötningsskydd placeras på väggen 0,90 - 1,30 meter från golvet. Strömbrytare bör placeras på ca 1,3 meters höjd över golv för att undvika påkörning. Eluttag bör också finnas på lämpligt ställe, placerat så att påkörning undviks.
- **Golv** - Golv ska vara halkfritt men samtidigt vara lätt rengörbart. Blanka golv ökar halkrisken. Halkfritt prioriteras framför rengörbarhet.
- **Belysning** - Bra belysning med snabbtändande lampor ska finnas, både i och utanför avfallsutrymmet. För att underlätta, för såväl renhållningspersonal som personer med funktionsnedsättningar, bör man överväga att använda automatisk ljusreglering.

Rörelsedetektor är bra och om sådan används bör lampan/lamporna tändas direkt när dörren öppnas och hållas tänd/a hela tiden som någon befinner sig i rummet. Det är lämpligt att använda flera armaturer för att öka ljusspridningen och säkerheten om någon lampa går sönder. Lägsta krav på ljusstyrkan inne i rummet är 100 lux men den bör vara högre. Bra ljusstyrka är speciellt viktigt om det krävs att man t.ex. ska kunna läsa eller använda elektronikutrustning i samband med lämnande, hämtning, reparation och rengöring. Under- hållsplan för belysning rekommenderas.

- **Ventilation** - God ventilation ska finnas i avfallsutrymme. Frånluftsflödet bör vara minst 5 l/s och m² golvyta.
- **Hygien** - Avfallsutrymme ska utformas så att det är möjligt att hålla rent. Även installationer och utrustning ska kunna hållas rena. Frostfritt utrymme bör ha tappställe för vatten och golvbrunn med avdunstningsskydd. Ev. slangvinda ska placeras så att den inte hindrar hanteringen av avfallsbehållare eller blir skadad vid hantering av kärl mm. Råttor och andra skadedjur ska hindras att komma in i avfallsutrymme, vilket innebär att öppningar större än 5 mm inte får förekomma. Nät ska finnas för ventilationsöppningarna. Om avfallsutrymmet är rattsäkert behöver kärnen inte ha lock. Lock rekommenderas dock för att minska risken för lukt. Rengöring, genom fastighetsägarens försorg, bör ske minst 2 ggr per år eller oftare så att olägenheter inte uppstår.
- **Temperatur** – Låg temperatur i avfallsutrymme minskar risken för dålig lukt och flugor. Avfallsutrymme bör därför inte placeras i söderläge. Om temperaturen blir för hög och olägenheter uppstår kan kommunens miljö- och byggnadsnämnd kräva att utrymmet ska kylas. Större mängder matavfall, t.ex. avfall från livsmedelslokal, bör förvaras i kylt utrymme om det inte finns annat sätt att förebygga olägenhet. Kylning av soprum kan behövas i förskolor och äldreboenden där blöjor förekommer samt i soprum där f.d. livsmedel och matavfall lämnas.
- **Buller** - Hämtningen får inte medföra allvarlig bullerstörning för dem som bor eller vistas i närheten av avfallsutrymme eller lastningsplats. Avfallsutrymme ska vara väl isolerat mot bostad eller arbetslokal som ligger vägg i vägg med utrymmet. Avfallshämtning pågår normalt mellan kl. 06:00 och 16:00 alla dagar, måndag-fredag, och i undantagsfall på andra tider. För tömning vid återvinningsstationer kan andra tider förekomma.
- **Skyltning/märkning** – Om olika slags avfall samlas upp i samma utrymme ska behållare vara tydligt skyltade med uppgift om vilken typ av avfall som ska läggas i dem. Skyltar och information om sortering kan även finnas på vägg, anslagstavla eller liknande. Skyltning är fastighetsägarens ansvar och den ska vara tydlig både för den som lämnar avfall och för den som hämtar det. Symboler och tydliga bilder är bra att använda. Tänk på att all information ska vara tillgänglig även för personer med olika former av nedsatt orienteringsförmåga. Därför bör utformningen vara taktil, dvs. utformad som förhöjda bokstäver, symboler eller punktskrift, där så är möjligt. Om det finns behov bör information på andra språk än svenska finnas. Renhållaren kan tillhandahålla symbolskyltar för uppklistring. Det är lämpligt att även skylta upp dörrarna, särskilt då det finns flera soprum. Renhållaren tillhandahåller taktil märkning som kan placeras vid dörrar och/eller på behållare.
- **Övrig information** – Information om att avfallet ska vara förpackat bör finnas samt vilka förpackningar som får användas, t.ex. om särskilda påsar ska användas för matavfall och var dessa påsar finns. Information om vart man ska vända sig vid driftstörning bör också finnas i avfallsutrymmet. Tänk på att all information ska vara tillgänglig även för personer med olika former av nedsatt orienteringsförmåga. Därför bör även denna information vara taktil där så är möjligt.

Bild 11 Exempel på placering i sopbus

4.9 Utrymme för grovavfall

Grovavfall ska kunna tas om hand separat. Kommunen erbjuder i första hand hushållen att lämna sorterat grovavfall vid bemannad återvinningscentral. Det sorterade grovavfallet är kostnadsfritt att lämna för det enskilda hushållet då det ingår i taxan.

Som utökad service kan fastighetsägare, mot avgift, få hjälp att ordna hämtning från utrymmen i bostadsområden.

Grovavfall kan bestå av många olika material som oftast är återvinningsbara. Wellpapp och andra stora pappersförpackningar/kartonger slängs ofta i grovavfallet trots att de ska lämnas in som förpackning eller wellpapp på ÅVS eller ÅVC. Behovet av utrymmen och behållare för grovavfall minskar om fastighetsinnehavaren informerar boende om var och vad som kan/ska lämnas som grovavfall och vad som ska lämnas på andra platser.

Utrymme för grovavfall ska uppfylla samma krav och rekommendationer som övriga avfallsutrymmen, se ovan.

Om grovavfallsutrymme eller grovavfallscontainrar är åtkomliga för utomstående fylls de ofta snabbt av avfall från andra än dem som bor i fastigheten. Det kan dels medföra att fel sorts avfall hamnar i grovavfallet, dels att hämtningen och omhändertagandet blir dyrare än annars. Vi avråder därför från att ha containrar uppställda utan att de är bemannade

Det är en fördel om grovavfall och kärl- och säckavfall förvaras i skilda utrymmen. Grovavfallet ”brer” lätt ut sig i rummet och kan därmed hindra hanteringen av kärl. Ett separat rum för grovavfall kan placeras i en annan byggnad.

Från arbetsmiljösynpunkt är det önskvärt att grovavfall ligger i container eller i stora kärl när det ska hämtas.

4.10 Utrymme för farligt avfall inkl. el-avfall

I första hand skall de boende hänvisas till de miljöstationer, se bilaga 6, som finns på olika platser i kommunen.

I de fall fastighetsägaren önskar ge de boende utökad service, mot avgift, bör man tänka på följande.

- Förvaring ska ske i ett låsbart, brandsäkert, invallat plåtskåp. Om det inte finns något låsbart skåp måste avfallet förvaras i ett låst utrymme. Barn och obehöriga ska inte ha möjlighet att komma åt det farliga avfallet. Utrymmet ska vara godkänt av brandmyndigheten och miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen.
- Vissa typer av farligt avfall, t.ex. linolja, syror och baser kan självantända
- Fastighetsägare/boendeförening ansvarar för brandsäkerheten. Räddningstjänsten ger råd om brandskydd.
- Fastighetsägare ska ha en utarbetad rutin för omhändertagande av spill, utsläpp som kan ske av farligt avfall, även för omhändertagande av trasiga ljuskällor
- Personligt överlämnande på ÅVC rekommenderas i första hand!

El-avfall lämnas normalt av den enskilde på ÅVC vid Industrigatan 1 utan avgift.

I de fall fastighetsägaren önskar ge de boende utökad service, mot avgift, bör man tänka på följande.

- Vid förvaring av el-avfall i avvaktan på hämtning ska det finnas tillräckligt stor plats så att olika slags el-avfall kan hanteras separat.
- Det ska förvaras i låst utrymme när det inte kan hållas under uppsikt.
- Avfallet ska vara placerat, och i förekommande fall förpackat i rullhäck eller el-bur, på ett sådant sätt att hämtningen underlättas.
- Tunga produkter som vitvaror och tv-apparater ska placeras så att det kan hanteras med kran vid hämtning.
- Ljuskällor och annat som kan gå sönder ska ligga i lämpliga behållare var för sig. Information om omhändertagande av t.ex. trasiga lågenergilampor bör anslås. Mer information finns på kemikalieinspektionens webbsida.
- Sladdar ska vara fästa så att ingen snubblar på dem vid hämtningen.
- Vissa typer av batterier, litium, är brandfarliga och kräver särskilda åtgärder. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) beskriver risker vid brand i litiumbatterier på sin webbsida.

Hantering och förvaring av farligt avfall kräver särskild uppmärksamhet och därför ska kommunens renhållningsavdelning, stads- och miljöbyggnadsförvaltningen och även Räddningstjänsten kontaktas för utformning av utrymmet.

4.11 Hämtställe utomhus

Plats för avfallsbehållare kan också anordnas utomhus. Det kan vara i form av öppna lösningar, en pergola eller en avskild del på gården eller i anslutning till infartsområde. Prefabricerade skåp anpassade efter kärll, oftast med inkastluckor, finns i olika utförande och av olika fabrikat. Om skåp inte används bör hämtstället vara inramat av staket eller liknande och gärna vara skyddat från nederbörd med någon form av tak. Fastighetsägare/boendeförening ansvarar för att endast de som bor i området har tillträde till behållarna.

Att tänka på vid kärllacering utomhus:

- Platsen måste hållas fri från växtlighet samt vara snö- och halkfri på vintern
- Den ska ha bra belysning
- Platsen bör inte ligga så nära bostadshus att den stör de boende
- Förvaringen av avfall får inte locka till sig skadedjur
- Om kärnen placeras synligt för många minskar risken för anlagda bränder
- Underlaget ska vara hårt och jämnt, exv. betongplattor, se bild 12

För att förhindra spridning av brand ska fristående avfallsbehållare placeras en bit från fasad med fönster eller brännbart material. Normalt ska det vara minst 6 meter mellan behållare och fasad. För permanenta uppställningar krävs, enligt BBR, minst 8 meter, men för små behållare räcker det med 4 meter. En enkel skärm i obrännbart material mellan sopbehållare och fasad kan minska nödvändigt avstånd. Det finns också speciella obrännbara sopskåp som kan användas. Räddningstjänsten och renhållaren kan ge råd. Det finns även råd på Brandskyddsföreningens webb-plats.

Avfallsbehållare utomhus får inte heller placeras under takfot, i portal, över brandpost, vattenavstängning eller liknande.

Tänk på att kärll vid hämtdagen ska stå på ett sådant sätt att de går att tömma med sidlastande sopbil om din fastighet omfattas av detta.

Observera att även utomhuslösningar och containrar ibland kräver bygglov. Containrar som ställs upp på samma plats, t.ex. i form av en återvinningsstation, är att betrakta som upplag enligt PBL och byggnadsverk enligt BVL. Detsamma gäller för kvartersnära lösningar. För att anordna upplag krävs bygglov och bygganmälan.

Bild 12 Några exempel på utombuslösningar, med och utan tak

4.11.1 Exempel på utrymmesbehov för en avskärmd utomhuslösning.

Färger och symboler för hushållsnära insamling

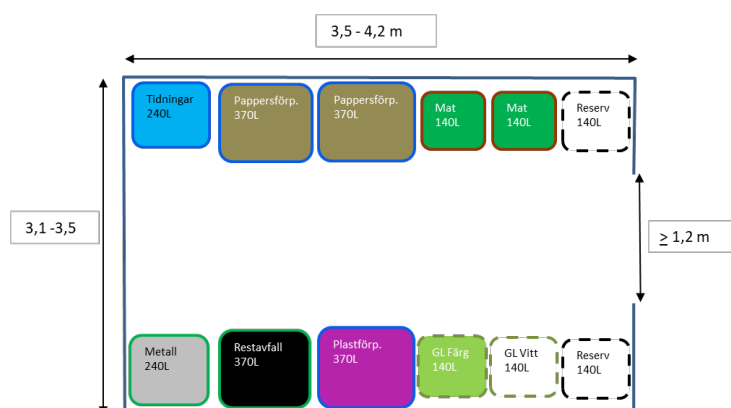
Avfallstyperna ovan från vänster till höger benämns som:

- Restavfall
- Matavfall
- Pappersförpackningar
- Plastförpackningar
- Tidningar och trycksaker
- Metallförpackningar
- Färgade glasförpackningar
- Ofärgade glasförpackningar

ca 3-14 hushåll

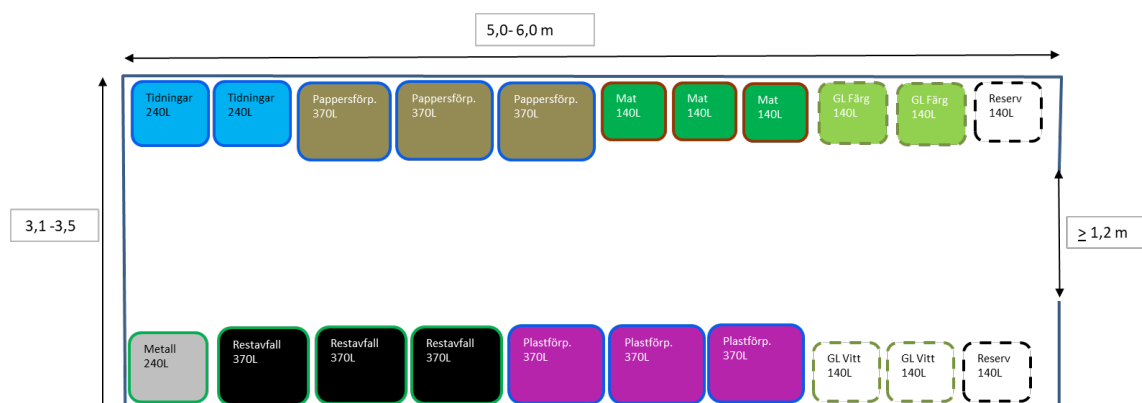
Dimensionering utomhuslösning.

(Mått i m)

ca 15-30 hushåll

Dimensionering utomhuslösning.

5 Avfallshämtning från småhus

5.1 Enskild hämtning vid varje fastighet

Sopbehållare ska placeras så nära körbar väg som möjligt och på plats anvisad av Renhållaren. Lås och öppningsanordningar på grindar ska vara lätthanterliga. Trappor får inte förekomma.

För kör- och gångväg gäller samma råd och anvisningar som under avsnittet Transportvägar.

Regler för avfallshämtning från småhus, inkl. fritidsboende, är i tillämpliga delar desamma som anges ovan för hämtning från flerfamiljsboende.

Senast från 1 januari 2021 ska även förpackningar och returpapper hämtas bostadsnära också vid småhus. De kärl som används för detta bör vara placerade i anslutning till de nuvarande avfallskärnen.

5.2 Trånga områden

Befintliga områden med tät småhusbebyggelse och vägbredd under ca 3,5 meter medför en dålig arbetsmiljö för sophämtaren och en ökad risk för olyckor. Ofta saknas också bra vänd- möjligheter (se bl.a. bild 8a-8b ovan) för sopbilen i sådana områden. Hämtning vid varje hushåll bör därför ersättas med gemensamt hämtställe i anslutning till farbar väg eller t.ex. parkeringsplatser. Om förhållandena är besvärliga och de boende inte själva tar initiativ till en förändring kan kommunen, Renhållaren eller Arbetsmiljöverket stoppa hämtningen i ett område. I avvaktan på att ett gemensamt hämtställe anordnas måste de boende ta ut sina enskilda kärl till någon lämplig tillfällig plats, efter överenskommelse med Renhållaren, där de kan tömmas.

Om övrig avfallshantering är ordnad genom någon form av gemensamhetslösning bör också insamlingen av förpackningar och returpapper hanteras på samma sätt i samråd med förening/fastighetsägare och renhållaren (Kommunen).

5.3 Gemensamt hämtställe

Möjlighet till samordning av gemensam avfallshantering även i villa- och fritidshusområden ska alltid beaktas. Gemensamt hämtställe bör utformas på liknade sätt som avfallsutrymmen m.m. för flerbostadshus. Anvisningar och råd ovan avseende flerfamiljshus gäller i tillämplig omfattning även för avfallshämtning från småhus, inkl. fritidsboende.

Om fastighetsinnehavarna i ett trångt område är medlemmar i en samfällighet gäller särskild lagstiftning som reglerar vad samfälligheten har rätt att besluta om. I de fall samfälligheten inte ansvarar för områdets avfallshantering måste kommunen vända sig till samtliga fastighetsinnehavare i dessa frågor. Samfälligheten kan behöva göra en förrättning för att kunna hantera gemensamma avfallslösningar. Lantmäterimyndigheten kan lämna mer information i sådana ärenden.

När nya bostadsområden ska byggas är det viktigt att inte planera för enskild sophämtning i områden med tät bebyggelse, där man kan befara problem med framkomligheten. Kommunen bör bevaka att nya samfällighetsföreningar får ansvar för gemensam avfallshantering genom föreningens stadgar.

Om övrig avfallshantering är ordnad genom någon form av gemensamhetslösning bör också insamlingen av förpackningar och returpapper hanteras på samma sätt i samråd med förening/fastighetsägare.

För utformning av gemensamt hämtställe se ovanstående exempel från flerfamiljshus och utomhuslösningar.

Ibland kan kommunens eller annan fastighetsinnehavares mark behöva tas i anspråk för tillfälliga eller permanenta hämtställen. Detta bör i så fall regleras genom avtal om markupplåtelse.

6 Behållare

Kärl, säckhållare, säckar och latrintunnor tillhandahålls av renhållaren och ingår i taxan. Container och andra behållare kan hyras av Renhållaren eller ägas av avfallslämnaren.

6.1 Kärl

Kärl används för hushållssopor samt förpackningar som samlas in fastighetsnära. Minsta mått som rekommenderas för varje kärl, inklusive behövligt mellanrum.

Volym, exempel	Bredd	Djup	Höjd*	Används till
80 liter = avgränsat 140 liter	55 cm	60 cm	107 cm	Matavfall Sorterat brännbart
140 liter	55 cm	60 cm	107 cm	Matavfall Sorterat brännbart eller blandat
240 liter	63 cm	78 cm	107 cm	Sorterat brännbart eller blandat (Matavfall)
370 liter med tre hjul	75 cm	81 cm	110 cm	I undantagsfall för matavfall i storkök mm
370/400 liter	85 cm	85 cm	115 cm	Sorterat brännbart eller blandat
600-660 liter	130 cm	90-120 cm	130 cm	Sorterat brännbart eller blandat. Även till materialåtervinning.
700-1100 liter	130 cm	90-120 cm	130 cm	Skrymmande, lätt, återvinningsmaterial såsom plast- och pappersförpackningar

*Om lock ska gå att öppna helt på kärlet tillkommer kärlets djup (= lockets mått).

Behållare för bostadsnära insamling av förpackningar och returpapper svarar Renhållaren för. Vilka typer av behållare som används varierar beroende på behov och renhållarens insamlingsystem.

Bild 13 Exempel på olika kärl

Kärl ska vara lätt tillgängliga för hämtningpersonalen och draghandtaget på kärlet ska kunna greppas utan att kärlet behöver vridas.

Kärlet får inte vara tyngre än att man lätt kan börja rulla det. Se även mer under rubriken arbetsmiljö.

Kärlet får inte vara fyllt mer än att det går att stänga locket helt.

Om dessa regler inte följs kommer kärlet inte att tas med av insamlingspersonalen. En informationslapp sätts på behållaren med information om varför den lämnats. Hämtning efter att felet avhjälpits beställs hos Renhållaren och faktureras som en extra hämtning.

Kärl bör rengöras regelbundet för att motverka lukt. Kärlen ska tvättas minst en gång per år, helst två, matavfallskärl oftare. Det är fastighetsägarens ansvar att rengöra behållare

Kärlväxlare utan komprimering kan användas efter samråd med Renhållaren. Komprimering i kärl är inte tillåten.

6.2 Container

Containrar förekommer i många olika storlekar och utförande. Tömning av containrar kan utgöra en risk. Containrar kan inte tömmas utan att hämtningsfordonet backas, vilket också kräver särskild uppsikt.

6.3 Boxar, batteriholkar m.fl. behållare

Små behållare, oftast av plast, används för insamling av sorterade fraktioner av mindre el-avfall, batterier och olika former av annat farligt avfall. Så kallade batteriholkar kan sitta både utomhus och inne i avfallsutrymmen. För lysrör kan särskilda rör eller behållare/fat användas.

Batteriholkar finns även vid de flesta ÅVS, bild 16.

Bild 16 Exempel på batteribox

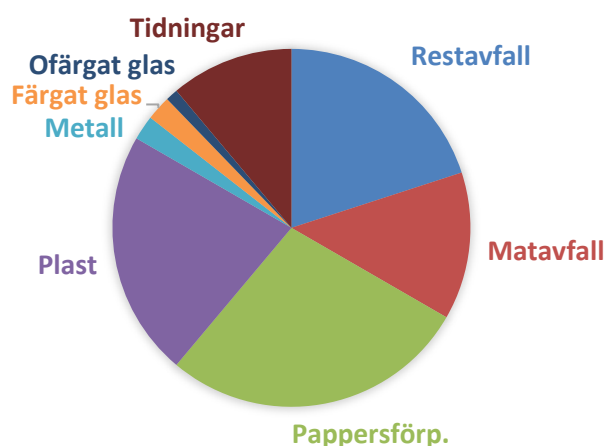
6.4 Kvarternära lösningar och dess bakgrund

Infrastrukturen för hantering och sortering av avfall har stor betydelse. Inte bara bidrar ett bra avfallsutrymme till ett miljöriktigt beteende, det är också ett viktigt fundament till det hållbara cirkulära samhället. I våra försök att hitta optimala lösningar för att täcka olika behov, behöver olika system testas och utvärderas. Detta dokument ger anvisningar om försöksvis tillämpning av krantömmande system. Krantömmande system med insatssäckar/storsäckar kan vara en av de lösningar som kan komma att tillämpas i Degerfors, särskilt för nya kvarternära lösningar där utrymmet i närmiljön inte ger oss rätt förutsättningar för att komma närmare bostaden samt för lösningar för kvarter/områden för bl.a. insamling av återvinningsmaterial.

6.4.1 Rekommendationer för god avfallshantering

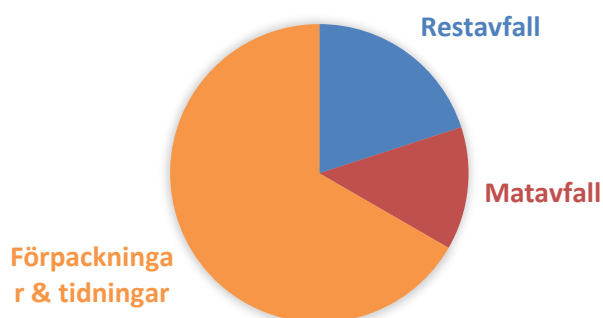
I varje fastighet uppstår hushållsavfall som ska transporteras bort och hanteras på ett så bra sätt som möjligt. Följande diagram visar på en vanlig fördelning av avfallet från ett hushåll.

FÖRDELNING AV AVFALL - VOLYM

För att behandla avfallet på rätt sätt behöver varje fraktion samlas in separat, det vill sägas källsorteras. Tabellen nedan visar att den största volymen avfall som uppkommer i ett vanligt hushåll faktiskt är förpackningar, tidningar och matavfall som alla ska källsorteras. Enligt avfallsförordningen, som har stöd i miljöbalken, är alla konsumenter skyldiga att källsortera. Detta ska man ta i beaktande vid utformning av bostadsområden och fastigheter.

FÖRDELNING AV AVFALL - VOLYM

Hur avfallet behandlas har stor miljöpåverkan. Ett område som har tillgång till enklare källsortering, och därför källsorterar bättre, sparar stora mängder råmaterial och koldioxidutsläpp.

100 hushåll som har tillgång till enklare källsortering kan bidra till att 3,1 ton förpackningar och tidningar varje år inte behöver energiåtervinnas utan användas i nya produkter. Energin som sparas motsvarar uppvärmningen av drygt 3 svenska småhus och plasten som samlas in kan ersätta 1 500 liter olja.

För en kommun med 15 000 hushåll blir detta istället:

- 470 ton förpackningar och tidningar som får nytt liv
- Motsvarande energibehovet för uppvärmning av 490 hus sparas.
- 219 000 liter olja behöver inte användas för att tillverka plastförpackningar.
- Koldioxidutsläpp motsvarande hela 122 000 mil med personbil behöver inte släppas ut i atmosfären. Det motsvara hela 32 varv runt jorden.

6.5 Vikten av goda förutsättningar

Vid planering, uppförande och utveckling av bostäder kan hushållens vardag förenklas och på så sätt bidra till en god avfallshantering, där varje avfallsslag utnyttjas på bästa sätt.

I bostaden

Avfallet uppkommer oftast i bostaden och här bör goda möjligheter finnas för källsortering. Det är ofta här beslutet fattas om ett avfall ska källsorteras eller hanteras som restavfall.

Detta kan exempelvis göras med separata behållare för de vanligaste avfallsfraktionerna. Idag kan de flesta kök utrustas med behållare för full källsortering redan under diskbänken. Tänk på att matavfall ska ha en ventilerad korg med god ventilation. Detta gör att påsen för matavfallet håller bättre, det blir mindre lukt och avfallet blir torrare och på så sätt lättare att hantera.

Att lämna sitt avfall

När hushållet ska lämna sitt avfall för vidare transport och behandling påverkar områdets avfallssystem hur hushållen agerar.

Genom att samla in de vanligaste avfallsfraktionerna på samma ställe (se tabell med fördelning av avfall) blir det lika enkelt att lämna förpackningar, tidningar och matavfall som att lämna restavfall. Därför ökar också återvinningen.

Det finns flera olika lösningar för detta vilket behandlas i nästa avsnitt.

6.6 System för insamling

Villaområden och flerfamiljshus har både skillnader och likheter då det gäller insamling av avfall. I följande avsnitt presenteras alternativ för insamling och dess olika förutsättningar.

Villa och radhus-område

Avfallet kan samlas in antingen direkt vid fastigheten eller vid en kvartersnära station. Vid en kvartersnära station kan alla de vanligaste avfallsfraktionerna som uppkommer i ett hushåll samlas in på samma ställe.

Kvartersnära insamling

Kvartersnära insamling gör det enklare för boende att källsortera, samtidigt som det är effektivt och säkert för kommunen och de som samlar in avfallet.

Det innebär att alla fraktioner (pappersförpackningar, plastförpackningar, restavfall, matavfall etc.) samlas in på samma ställe nära hushållen - där de boende naturligt rör sig. Då behövs inte avfallskärl vid varje tomt och det är lättare att källsortera. Det ger trivsamma och trygga bostadsområden samtidigt som hämtningen blir effektiv och riskerna med att ha stora lastbilar körande i bostadsområdet minskar.

Dessa stationer kan se olika ut och kan ofta anpassas för att passa in i området. I grunden finns två olika system:

- Krantömda behållare som både kan stå direkt på hårdgjord yta, delvis nedgrävd 0,5 meter eller nedgrävd ca 1,6 meter för att rymma större volym på mindre yta. Dessa kan i sin tur indelas om system med storsäck respektive bottentömmande behållare.
- Kärl som ofta placeras i kärlskåp eller miljöhus.

I Degerfors kommun liksom i grannkommunerna kommer endast krantömda underjords-/semiunderjords-system med säckar att kunna hanteras. System med bottentömmande behållare/stålcontainer kommer inte att kunna hanteras på grund av att totalvikten för sopor och container överstiger kranarnas lyftkapacitet.

Fortsättningsvis kommer vi här att fokusera på krantömda lösningar med storsäck.

6.6.1 Krantömda behållare

Krantömda behållare utnyttjar marken på ett effektivt sätt och förenklar hämtningen. En stor behållare på 5 000 liter töms med ett kranlyft istället för att manuellt dra och tömma upp till 10st 660-literskärl eller 28st 240 literskärl (Komprimering med avfallsets egenvikt ökar volymen). Detta ger god arbetsmiljö och effektivare hämtning.

En krantömd station med full källsortering för 25 hushåll kan kräva mindre än 8m² + gångvägar i yta. För 35 hushåll kan det räcka med drygt 10m². Vid flerhushåll rekommenderas nedgrävda stationer eller fler markstående enheter. I Bilaga 1 finns exempel på stationers utrymmesbehov.

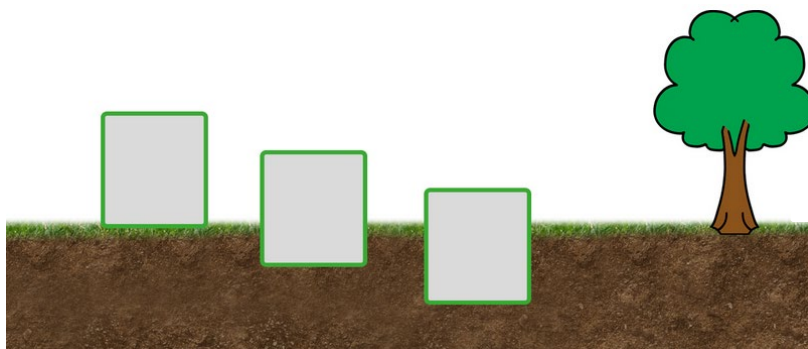

Bild 17: Krantömda behållare finns som markstående till delvis nedgrävd.

Vanligast är runda eller rektangulära behållare som kan anpassas med olika beklädnadspaneler men det finns även andra former och material. Produktleverantörer kan ta fram anpassade lösningar för respektive område och förutsättningar. Det finns också möjlighet att anpassa de olika huvudmodulerna med fler eller färre insatsmoduler för att kunna sortera även mindre vanliga avfallslag med en lämplig frekvens.

Bild 18: Vanlig rektangulär behållare - finns med olika beklädnadspaneler och av olika fabrikat men också med möjlighet till anpassade inkastöppningar

Bild 19: Vanlig rund behållare - finns med olika inkast och beklädnadspanel.

De rektangulära behållarna finns som ett modulärt system där flera avfallsfraktioner kan få rätt volym i förhållande till de avfallsmängder som uppstår. Den största volymen hos en modul eller behållare är 5000 liter. Stationer består ofta av flera moduler. Fyra moduler kan innehålla behållare för alla vanliga avfallsslag.

Att tänka på vid utformning:

- Vid installation av kranhanterade behållare ska anläggningen utformas så att den är åtkomlig för fordon utrustat med kran.
- Behållarna ska ha ett kroksystem som är anpassat efter kommunens försökssystem
- Sopbilen måste kunna stå nära stationen för att kranen ska nå. Avståndet mellan fordonets centrum och behållarnas centra ska inte överstiga 6 m eller understiga 2 m.
- För tyngre fraktioner, till exempel matavfall skall volymen vara max 1000 liter och behållarnas centra vara max 4 m från väggkant.
- Det ska vara en fri höjd om 10 meter.
- Angöringsplatsen ska inte ligga så att parkerade bilar förekommer mellan hämtningsfordonet och behållarna.
- Lyft ska inte ske över vägar eller cykelbanor.
- Uppställningsplatsen ska i största möjliga mån vara jämn. Om lutning inte kan undvikas ska lutningen normalt sett vara max 7 % för att säkerställa att fordonet inte kan börja glida på stödbenen.
- Stationen bör vara placerad där de boende naturligt rör sig. Exempelvis vid infarten till området.
- Stationen ska placeras så att tömningstrafiken drabbar de boende till så liten grad som möjligt.
- Markstående behållare bör ha inkast från både fram och baksida för att få god fyllnadsgrad i behållaren.
- Behållare ska vara uppmärkta med tydliga skyltar med standardiserade färger för respektive avfallsslag.
- Beroende på område bör behållarna förses med anpassade inkastöppningar som underlättar korrekt källsortering.
- Behållare ska placeras för att underlätta snöröjning.

Försöksvis användning av anvisningarna

Dessa anvisningar är upprättade för försöksvis tillämpning. Den fastighetsägare som önskar delta i arbetet med sådana lösningar ska vara införstådd med att de kan komma att ändras och bör vara delaktig i arbetet genom att lämna synpunkter och delge erfarenheter från sina bostäder för den fortsatta utvecklingen.

Kostnader

För införandet av ett system med krantömda behållare krävs investeringar i behållare för vilka varje fastighetsägare svarar.

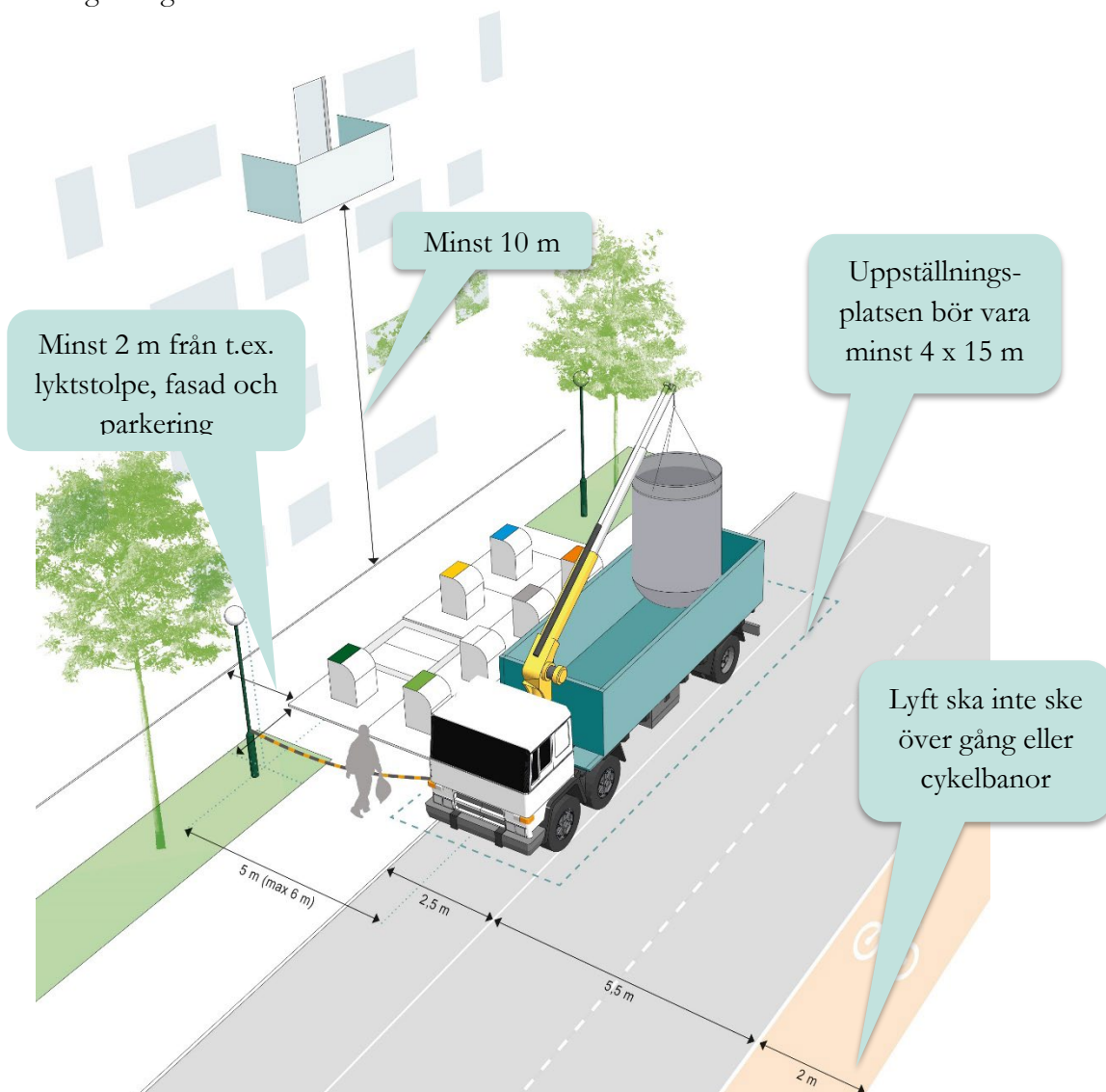

Bild 20. Krantömmande med storsäck.

Flerfamiljshushåll

För flerfamiljshushåll finns samma lösningar som för kvartersnära insamling (se ovan). Vid källsortering minskar fastighetens restavfall vilken är den mest kostsamma fraktionen. För flerfamiljshushåll blir ofta volymerna så stora att nedgrävda stationer rekommenderas. Som exempel kan då en full källsorteringsstation för 100 hushåll ta 10,5m² yta.

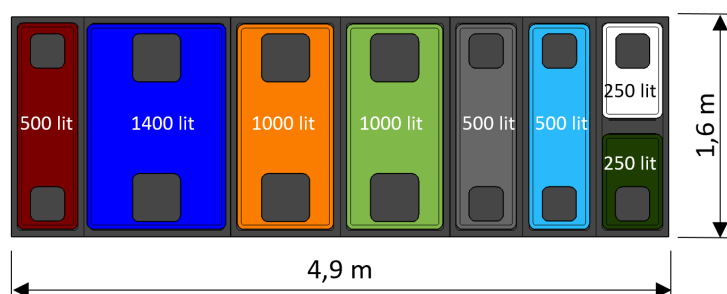
6.6.2 Exempel på utrymmesbehov för ett av storsäckssystemen

ca 8-30 hushåll

Markstående station – behöver inte grävas ner.

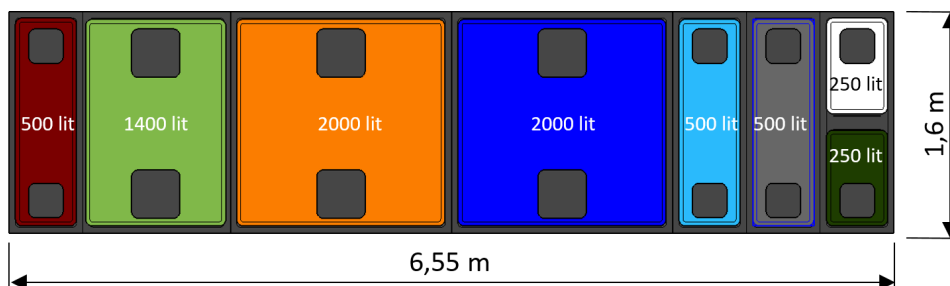
(Mått i cm)

ca 15-40 hushåll

Markstående station – behöver inte grävas ner.

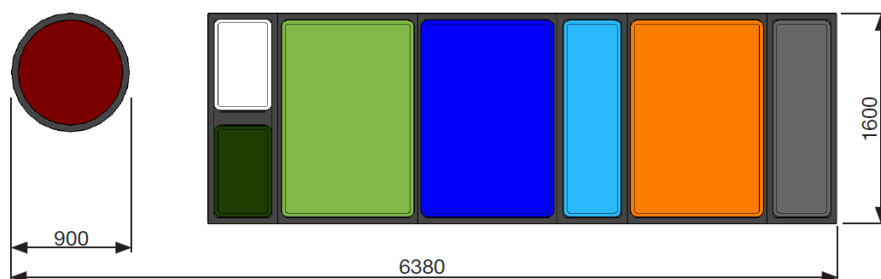
(Mått i cm)

ca 40-65 hushåll

Semi underground - Nedgrävd 1,6m

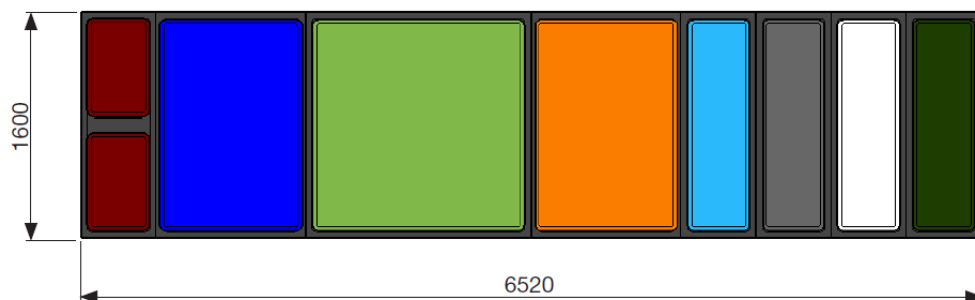
(Mått i cm)

ca 50-100 hushåll

Semi underground - Nedgrävd 1,6m

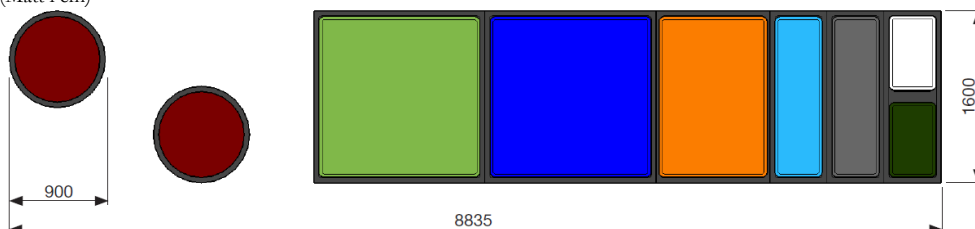
(Mått i cm)

ca 70-140 hushåll

Semi underground - Nedgrävd 1,6m

(Mått i cm)

6.7 Latrinbehållare

Latrinbehållare är tillverkade av plast. Samma krav på högsta tillåtna vikt, 15 kg, gäller vid lyft av latrinbehållare som för övriga avfallsbehållare.

I övrigt gäller samma krav som för slamsugning, se slamsugning.

Bild 17 Exempel på 38 liters latrinbehållare

6.8 Andra behållare

Efter medgivande från Renhållningsavdelningen, och i förekommande fall brandmyndighet, kan andra former av behållare användas.

6.9 Hämtning och hämtintervall

6.9.1 Hämtning av matavfall och sorterat brännbart avfall resp. blandat avfall

Insamling av sorterat brännbart avfall och matavfall sker med två-facksbilar där båda avfallsslagen hämtas samtidigt och lastas i varsitt fack. Detta sker normalt varannan vecka.

Vid flerbostadshus, kontor, butiker, skolor, förskolor och liknande verksamheter sker normalt hämtning en gång varje vecka såväl när vi hämtar sorterat brännbart avfall och matavfall eller om vi hämtar blandat avfall.

För sorterat brännbart avfall från hemkomposterare sker hämtning var fjortonde dag.

Om matavfall sorteras ut för central insamling eller för hemkompostering finns möjlighet till förlängt hämtintervall, månadshämtning eller minimihämtning, av brännbart avfall. Se nedan eller i renhållningsföreskrifterna.

Om det tillfälligt skulle uppstå mer avfall än som får plats i ordinarie behållare kan Renhållaren utföra extra hämtning/tömning efter beställning och mot särskild avgift.

Vidare kan även enstaka extra säck tas med vid ordinarie tömning, efter beställning, mot särskild avgift.

Sådana behov av extra tömning/extra säck anmäls till Renhållaren senast dagen innan hämtning behöver utföras.

Samfällighet eller annan juridisk person kan ha abonnemang för visst avgränsat område med flera bostäder. Då ansvarar denna för skötsel, betalning mm på samma sätt som en enskild fastighetsägare gentemot renhållaren.

Att ingå i grupp innebär att Renhållaren tillhandahåller lämpligt antal behållare och placerar dem på lämpligt ställe inom/nära området. Ansvaret för skötsel av behållare och område överenskoms mellan företrädare för Renhållaren och den ev. förening eller markägare som ansvarar för området.

6.9.2 Minimihämtning

För att kunna ansöka om minimihämtning krävs att mängden avfall som produceras på fastighet- en är så liten att regelbunden hämtning enligt ovan eller enligt dispensregler i föreskrift är olämplig.

Fastighetsägare eller nyttjanderättshavare kan efter ansökan hos Bygg och miljöavdelningen medges hämtning en gång/kvartal. Abonnenten får ett 140 liters grönt kärl för brännbart avfall. Tömning sker enligt renhållarens turlista en gång i kvartalet för fastboende. I beslutet fastställs också avlämningsplats om det inte är uppenbart var hämtning sker.

För fritidsbebyggelse gäller samma krav men abonnentens 140 liters kärl töms två gånger per säsong enligt renhållarens turlista för fritidshämtning.

Minimihämtning är inte tillåtet i områden med gemensam avfallslösning/behållare. Extratömning kan beställas hos Renhållaren och faktureras som extra hämtning.

Kriterier

Följande kriterier ska vara uppfyllda av den sökande för att minimihämtning ska kunna medges:

- Den som ansöker om minimihämtning skall i sin ansökan redovisa hur han eller hon tänker ta hand om sitt avfall på fastigheten så att det blir så lite kvar att det räcker med fyra resp. två hämtningar per år. Hanteringen skall vara godtagbar både ur miljösynpunkt och med tanke på eventuell risk för olägenheter för omgivningen.
- Avfallshanteringen ska följa det regelverk som finns i kommunen
- Man måste kunna sortera ut så effektivt att kärlet inte blir överfullt.
- Matavfall och annat organisk, lätt nedbrytbart avfall får inte läggas i kärlet. Godkänd kompost för hantering av det organiska avfallet skall finnas. Anmälan om hemkompostering ska vara inlämnad till Miljö- och byggnadsnämnden.
- Det återvinningsbara, som förpackningar och tidningar, måste sorteras ut och läggas i avsedda behållare vid fastigheten, vid kvarterslösning, vid återvinningsstationer eller återvinningscentralen.
- Farligt avfall ska lämnas in på kommunens miljöstationer eller återvinningscentraler.
- Rester av mediciner och andra apoteksvaror skall lämnas till ett apotek.
- Plast och andra produkter som riskerar att ge upphov till ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt skadliga utsläpp får inte förbrännas.
- Transport i egen regi av hushållsavfall får inte förekomma till t.ex. Industrigatan 1 och avfallsanläggningen där, annans container eller sopbehållare.
- Transport i egen regi till annan kommun av hushållsavfall får inte förekomma.
- Transport av hushållsavfall får inte ske från fritidshus till annan sopbehållare t.ex. på hemadressen. Varje fastighet ska sörja för den egna sopförvaringen i avvaktan på kommunens hämtning.

6.10 Hämtning från fritidsbebyggelse

Hämtning av hushållsavfall i sopbehållare sker normalt 10 gånger per säsong under perioden maj-september.

Abonnent kan ha eget fritidsabonnemang eller ingå i grupp.

Om man har eget abonnemang gäller samma regler som för eget abonnemang för permanent boende.

Samfällighet, fritidsförening eller annan juridisk person kan ha abonnemang för visst fritidshusområde. Då ansvarar denna för skötsel, betalning mm på samma sätt som en fastighetsägare gentemot renhållaren.

Att ingå i grupp innebär att Renhållaren tillhandahåller lämpligt antal behållare och placerar dem på lämpligt ställe inom/nära området. Ansvaret för skötsel av behållare och område överenskomms mellan företrädare för Renhållaren och den ev. förening eller markägare som ansvarar för området.

Möjlighet till minimihämtning, se ovan.

Latrin töms (Slamsugs) efter att abonnenten beställer hämtning hos renhållningens entreprenör.

7 Dimensionering och avfallsmängder

Hur stort ett avfallsutrymme behöver vara beror på antalet och typ av hushåll eller verksamhet, avfallsmängder, insamlingsteknik, hämtningsintervall mm.

Alla tillåtna kärlstorlekar kan användas för brännbart och blandat avfall men för matavfall bör bara 140 liters kärl användas. I soprum kan matavfall lämnas i 140 liter eller 240 liters kärl. I undantagsfall kan större kärl med tre eller fyra hjul användas men Renhållaren bedömer från fall till fall om det är lämpligt.

Dimensionering av avfallsutrymmen beror på hämtningssystem och intervall och får bedömas från fall till fall.

Mängden avfall som behöver hämtas kan variera stort, det finns inga normalhushåll. Lokala variationer förekommer. I bostadsområden med många barnfamiljer blir avfallsmängderna större än om det finns fler pensionärer i området. Konsumtionsmönstren och förpackningarna förändras också över tiden, vilket medför att det är svårt att ange exakta siffror som gäller år efter år.

De råd som anges här bygger på erfarenhet från flera håll men är ingen absolut sanning. Vid dimensionering av avfallsutrymmen för kärl måste man ge möjlighet till flexibilitet eftersom mängderna ibland kan avvika från det som anses ” normalt”. Ta hellre till för mycket än för lite. Tomma kärl kan alltid plockas bort men det är svårt att få plats med fler kärl än planerat, om utrymmet är begränsat. Följande råd kan tjäna som vägledning.

7.1 Avfallsmängd där fastighetsnära insamling saknas

Som överslagsberäkning kan man grovt ange att en lägenhet i flerbostadshus producerar ca 70 liter blandat avfall per vecka men variationen kan vara så stor som mellan 45 och 90 liter när **ingen fastighetsnära insamling** av förpackningar och returpapper (tidningar m.m.) förekommer. Hushållen ska då använda Förpacknings- och Tidningsinsamlingens återvinnings-stationer för sådant avfall och de ligger ibland långt ifrån bostäderna. För äldreboenden, skolor, förskolor m.fl. verksamheter beror avfallsmängden bl.a. på hur maten hanteras, om den tillagas på plats eller levereras från annat håll.

7.2 Avfallsmängd där fastighetsnära insamling förekommer

Där det finns **fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper (tidningar m.m.) på samma plats** kan utrymmesbehovet behöva beräknas utifrån en volym för blandat avfall av minst 50 liter per lägenhet och vecka med en variation upp till kanske 70 liter, för boende i flerbostadshus. Vid utsortering av matavfall kan man grovt beräkna att 1/4 av volymen är matavfall. Behovet av utrymme för återvinningsfraktionerna är svåra att ange men man bör minst beräkna att det för varje lägenhet erfordras ca 15 liter per vecka för pappers-förpackningar resp. plastförpackningar, 10 liter per vecka för trycksaker och 2-3 liter per vecka för metallförpackningar resp. glasförpackningar. Detta ska multipliceras med antal veckor mellan tömningar för att få fram ungefärlig behållarstorlek.

Att det kan bli mindre mängd brännbart/blandat avfall då fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper (tidningar) förekommer beror på att det i så fall blir enklare för hushållen att bli av med sådant avfall. Det hamnar därför inte i de vanliga hushållssoporna i samma utsträckning.

Den nödvändiga behållarvolymen ökar vid införande av fullt utbyggd källsortering. Detta beror främst på att det blir svårare att optimera utnyttjandet av behållarvolymen när avfallet delas upp i

flera fraktioner, men även på att en del av det avfall som tidigare lämnades till återvinningsstationer nu lämnas inom fastigheten.

Vid planering av avfallsutrymmen är det bra att inte snåla på utrymmen och behållare. Ett rymligt avfallsutrymme är mer flexibelt och medger ändrad hantering om det skulle visa sig vara nödvändigt. Framtida krav på bostadsnära insamling kommer att gälla från 2024-01-01 och ska vara fullt implementerat 2027-01-01. Ta alltid kontakt med Renhållaren för närmare information och dialog innan ny-/om-/tillbyggnad planeras.

Avfall från bostäder och avfall från verksamheter bör förvaras i skilda utrymmen i de fall de förekommer i samma fastighet.

Avfallsfördelning och rekommendationer för fördelning av behållare utvärderas över tiden och kan komma att ändras. Genom regelbundna plockanalyser erhålls såväl kvalitetsuppföljning som underlag för ändrade rekommendationer.

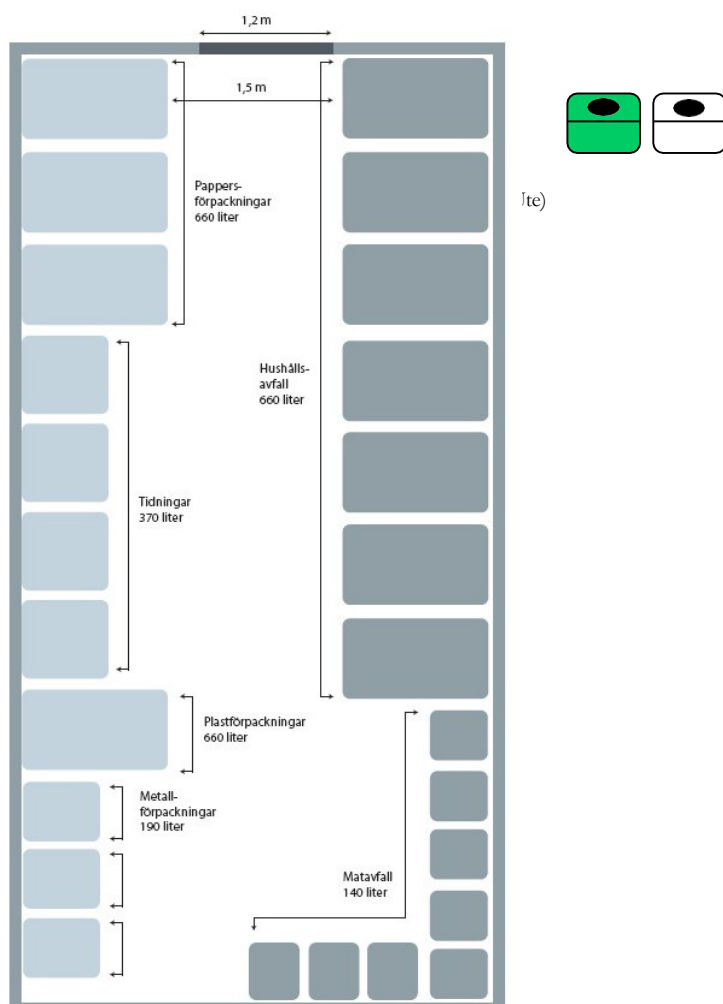

Bild 18 Avfallsutrymme med exempel på behållarplacering

7.3 Exempel på märkning kärl med nya skyltsystemet

Exempel: skylt på framsida Bredd minimum 320 mm, höjd 320 mm.

Exempel: skylt på framsida Bredd minimum 160 mm.

8 Slam från enskilda avloppsanläggningar, latrin samt fettavfall

8.1 Allmänt

Tömning sker normalt för enskilda slambrunnar från bostadshus årligen för permanentboende och intervallet för fritidsboende är vartannat år.

För tankar gäller samma intervaller men för att inte riskera att suga tomt i vattenlås och orsaka luktproblem och eftersom tankar ofta töms flera gånger per år, töms tankar normalt efter be- ställning från abonnenten (s.k. budning). Sådan budning sker i regel inom tre-fem arbetsdagar efter beställning. Om abonnent begär att tömning skall ske snabbare utgår extra avgift.

Det är abonnentens ansvar att tömning beställs och utförs så ofta att anläggningens funktion inte äventyras eller att intervallen överskrids.

För s.k. minireningsverk gäller att dessa ska tömmas i den omfattning som anges i villkoren för resp. anläggnings tillstånd/medgivande. Om inget anges i detta gäller årlig tömning.

Om det visar sig att det vid tömningen sugts upp större mängd än som brunnen är avsedd för kan misstänkas att det förekommer inläckage. För sådant inläckage kan abonnenten komma att debiteras en extra avgift per m³.

Om inget annat överenskommits mellan den som ska tömma anläggningen och abonnenten sker tömning normalt vardagar 07:00-16:00.

Om det skulle finnas behov av tömning som inte kan vänta till nästkommande vardag, kan tömning beställas utanför ordinarie arbetstid mot extra avgift.

Regelbunden tömning och inspektion av slamavskiljare är mycket viktigt för avloppsanläggningens funktion. Otillräckliga tömningsintervall kan leda till att slammet följer med ut i reningsanläggningen eller till recipienten (=vattendraget). En följd av detta blir ofta att avloppsanläggningen täpper igen.

Eftersatt tömning kan även innebära en risk för förorening av vattentäkter i omgivningen.

En regelbunden inspektion av slamavskiljare är lämplig för att minimera risker för driftstörningar.

Tömning av tillfällig anläggning, t.ex. en bajamaja ska ske genom kommunen eller av kommunen anlita en entreprenör och ske så ofta att fullgod funktion upprätthålls under hela användningstiden.

8.2 Transportväg

Transportväg för slamsugningsfordon ska uppfylla samma krav som transportväg för övriga hämtningsfordon, se tidigare avsnitt om Transportvägar. Observera att slamsugningsfordon är stora och tunga och därför kräver god bärighet och framkomlighet. I vissa fall kan fastighetsinnehavaren behöva förbättra möjligheten för angöring för att fordonet inte ska blockera vägen eller äventyra trafiksäkerheten. Fordonets uppställningsplats ska inte vara skymd av t.ex. back-krön eller kurva. Vändmöjligheter måste finnas. Abonnent ska informera Renhållaren om omständigheter som ev. kan försvåra tömning, t.ex. dålig bärighet pga. tjällossning eller liknande.

8.3 Slangdragning

Avståndet mellan tömningsfordonet och den anläggning som ska slamsugas ska vara så kort som möjligt, helst inte över 10 meter. Extra avgift vid avstånd över 20 meter kan tas ut. Sughöjden får inte överstiga sex (6) meter.

Slangdragning är ett mycket tungt arbetsmoment. Där slangdragning sker ska vägen vara fri från hinder i form av t.ex. staket, murar, stubbar, planteringar eller annan växtlighet. Nivå-skillnader bör inte förekomma. Vid nybyggnad är det viktigt att planera rätt. Brunnen eller tanken som ska slamsugas bör inte placeras längre från tömningsfordonets uppställningsplats än 20 m. Det finns möjlighet att gräva ner en permanent slang för att minska behovet av slangdragning vid tömningstillfället. Innan detta sker bör samverkan ha skett med Renhållaren.

Vid slamsugning av fettavskiljare får slangdragning inte ske genom utrymme där livsmedel hanteras. Anslutningspunkten där slangens kopplas på bör placeras så att det finns möjlighet att slam-suga även om verksamheten är stängd.

8.4 Brunnslöck

Av arbetsmiljöskäl bör brunnslöck vara av lätt material, t.ex. plast, glasfiber eller plåt, och kunna öppnas av en person. Behöver locket lyftas ska det inte väga mer än 15 kg och ska då av säkerhetsskäl utrustas med lås. Om locket kan skjutas åt sidan utan att lyftas kan en vikt på ca 40 kg

accepteras. Det motsvarar ett cementlock som är ungefär 80 cm i diameter. Locket ska då vara försett med någon form av handtag. Även sådana lock bör förses med låsanordning, se nästa stycke. Alternativt kan tunga lock ha ett ”lock i locket” med handtag. Betong-lock överstigande 80 cm i diameter bör inte förekomma. Brunnens överkant bör vara på ca 20 cm höjd över omgivande marknivå. Se bild 19.

Barnsäkerhetsaspekter måste alltid beaktas när det gäller brunnsluck. Barn är uppfinningsrika och ibland leker flera barn tillsammans och kan med gemensamma krafter öppna även tunga lock. För att vara garaderad rekommenderas att någon form av låskonstruktion alltid finns på brunnsluck. Information om barnsäkra brunnar finns i Boverkets handbok ”Barnsäkra brunnar”.

Hänglås som lätt kan rosta eller frysa fast bör skyddas mot nederbörd. Om locket är låst ska abonnenten tillse att Renhållaren har åtkomst till anläggningen på lämpligt sätt.

Lock får inte vara övertäckt eller försett med prydnader vid tömningstillfället.

Bild 19 Exempel på brunnsluck

8.5 Urin

Om urin separeras redan i toalettlösningen erfordras omhändertagande av detta separat.

8.6 Fosforfällor

Slam från s.k. fosforfälla ska tömmas i enlighet med de villkor som framgår av tillstånd till enskild avloppsanläggning från Bygg och miljöavdelningen. Fällning av fosfor i brunnen kan vara ett alternativ. Då blir det oftast fråga om tömning dubbelt så ofta, d.v.s. två gånger per år eller att man dubblar dimensionen av brunnen. Omhändertagande av material från en fosforfälla ska ske genom kommunen eller av kommunen anlitad entreprenör.

8.7 Latrin

De som inte har anläggning för omhändertagande av slam genom brunn, tanklösning eller reningsverk skall anlägga annan godkänd lösning för förmultning och eget omhändertagande.

8.8 Förlängt hämtningsintervall, slam

Förlängd tömningsintervall till maximalt vartannat år för tömning av slamavskiljare kan medges efter ansökan hos Bygg och miljöavdelningen.

För att få tömning vartannat år för slamavskiljare gäller följande:

- Ansökan skall göras till Bygg och miljöavdelningen och den skall vara skriftlig och innehålla en beskrivning av varför glesare tömningsintervall önskas.
- Den sökande skall visa att avloppsanläggningens funktion är tillfredsställande och att dagens krav på rening uppfylls vid glesare slamtömningsintervaller
- Avloppsanläggningen skall uppfylla dagens krav på rening och vara överdimensionerad och godkänd av Bygg och miljöavdelningen.
- Andra avloppsanläggningar (ex. minireningsverk) där glesare slamtömningsintervaller är möjlig enligt deras driftinstruktioner, för att uppnå dagens krav på rening.

9 Fettavfall

9.1 Företag

För tömning av fettavskiljare gäller samma regler som ovan anges för slamtömning.

9.2 Fettavskiljare

En fettavskiljare samlar upp fett som rinner ut i avloppet i en särskild behållare innan det kommer ut i kommunens

avloppsledning. Kommer fett ut i avloppsledningarna kan det nämligen orsaka stora problem med bland annat stopp i ledningarna och källaröversvämningar. Efter tömning av fett- avskiljaren återvinns fett och kan bli till fordonsgas och biogödsel.

9.3 Daglig hantering

Var noga med att inte spola ner stora mängder matrester eller liknande direkt i avloppet. Det samlas i fettavskiljaren och innebär att den måste tömmas oftare.

9.4 Tömning och skötselanvisning

Avskiljaren ska stå ljus, rymligt och lättåtkomligt för tömning och rengöring. Varmvatten ska vara framdraget i närheten så att avskiljaren kan spolras ren. Det är du som verksamhetsutövare som ska se till att fettavskiljaren hålls i gott skick. (se Miljöbalken 26 kap 19§ samt förordningen SFS 1998:901 5§).

Om vi inte kan tömma fettavskiljaren på aviserad eller bokad dag på grund av omständigheter som du kunnat råda över kan vi komma att debitera en avgift enligt gällande taxa. Vid till exempel röda dagar och klämdagar, då verksamheten har stängts, måste Serviceförvaltningen, Renhållningsavdelningen meddelas minst två veckor i förväg att tömning inte kan utföras, annars debiteras avgiften enligt ovan.

9.5 Efter tömning

För att avskiljaren ska fungera på bästa sätt måste du efter tömning **fylla den med vatten**. Fyll avskiljaren genom att sätta på en eller flera vattenkranar och låt dessa rinna i cirka en timme. Om vatten inte fylls på kommer fett att hamna i avloppet och orsaka stopp och översvämning hos dig.

9.5.1 Uppehåll i tömningen

Du kan ansöka om uppehåll i tömningen om verksamheten ska vara stängd i minst den tid som ligger mellan två tömningar. Under denna tid får ingen livsmedelshandling förekomma i lokalen. Blanketten för ansökan om uppehåll hittar du på www.degerfors.se e-tjänster och blanketter.

9.5.2 Frityrolja

Frityrolja och spillfett från restauranger får inte hällas i fettavskiljaren utan ska hämtas av enligt avtal med Renhållningsavdelningen, eller lämnas vid kommunens återvinningscentral.

Fettet återvinns till produktion av bland annat stearin, tvättprodukter, plast, gummi eller biodiesel.

Notera att fettavfall i mindre mängder, enstaka dunk om 5-20 liter, kan lämnas på avfallsanläggning Industrigatan 1 i särskild behållare. Ta kontakt med personalen på plats för mer information.

9.6 Hushåll

Varför ska du ta hand om ditt matfett?

I avloppsledningarna sjunker temperaturen, vilket gör att fett fastnar på insidan av rören och stelnar till stora cementliknande proppar. I värsta fall leder det till översvämning hos dig eller din

granne. Större mängder fett som tar sig hela vägen till avloppsreningsverket riskerar även att skapa obalans i reningsprocessen – då blir inte vattnet så rent som det borde.

Genom att ta hand om fett på rätt sätt kan du därför bidra med en värdefull insats som förhindrar stopp i avloppet och gynnar en väl fungerande reningsprocess!

Har du friterat eller stekt något ska du istället hälla matolja och fett i en plastflaska, mjölkförpackning eller annan tätslutande förpackning.

Häll aldrig detta i avloppet:

- ✓ All olja exempelvis matolja, olivolja, rapsolja mm.
- ✓ Stekmargarin, smör
- ✓ Ister
- ✓ Cocosfett
- ✓ Äggvitor osv.

Flytande fett: Häll använd avsvalnad matolja/matfett i en plastflaska med kork och ta med den till ÅVC för tömning i kärl för Matfett.

I undantagsfall, om problem finns att nå din ÅVC, kan plastflaskan slängas i soptunnan för restavfall. Att just denna förpackning slängs och inte kan återvinnas innebär en mindre **miljöförlust** än igenproppade avloppsrör.

Ett annat sätt är att låta fett stelna i kylan, till exempel i en kopp. Det stelnade fett är lätt att skrapa ur och slänga i matavfallet.

Större mängder flytande fett, från hemfritöser och liknande, kan lämnas på ÅVC/miljöstation Industrigatan 1.

Vid köp av livsmedel som är **inlagda i olja**, till exempel tonfisk, oliver och soltorkade tomater, kan du sila matfettet direkt i flaskan.

Spara flaskan och fyll på när det blir fett över.

Fettet kan även hällas i en annan be- hållare av plast eller t.ex. mjölkförpackning. Se bara till att den kan för- slutas väl

Mer eller mindre dolda fettfallor, även för avloppsledning

Stekfett: Torka ur stekpannor och kastruller noggrant med hushållspapper och släng pappret i soporna som matavfall. Förutom att minska risken för stopp i avloppet bidrar du till att matfettet istället kan återanvändas för biogasproduktion.

Även om du spolat med varmt vatten efter att du hållt ut fett i avloppsvasken är risken stor att fett stelnar, stannar kvar och bildar en propp.

Enklaste sättet att slippa krångliga stopp är att du tar hand om fettets så det inte hålls eller spolas ner i röret.

9.7 Övrigt

Transportvägar och gångvägar måste vara snöröjda och halkbekämpade vintertid. Även brunnslock ska vara snöfria. Eventuellt lås får inte vara fastfruset eller fastrostat.

Fastighetsägaren bör se till att slamavskiljare, slutna tankar och fettavskiljare är väl utmärkta, t.ex. med en pinne eller en flagga, och lätt tillgängliga för tömning. Den som utför tömningen ska inte behöva leta efter brunnen, gräva fram den eller använda speciella verktyg eller redskap, utöver de som normalt medförs vid tömningen.

Om Renhållaren anbringat märkning ska abonnenten tillse att denna märkning vårdas och snarast, dock senast i samband med tömning, anmäla om den förstörts, förkommit eller på något sätt blivit oläsbar.

9.8 Aska

All hantering av aska från eldning av trä eller grillkol ska ske med försiktighet.

Vid utrakning av aska ska alltid ett obrännbart kärl användas att samla upp askan i.

Tänk också på att placera behållaren med aska så att omgivande material inte riskerar att fatta eld. Innan askan hanteras vidare ska det kontrolleras att den är släckt och avsvalnad.

Detta gäller såväl aska från uppvärmningsanordningar som från grillar och andra eldstäder.

Kom ihåg att även hantera engångsgrillar varsamt och inte slänga dem förrän de är helt avsvalnade!

Aska kan med fördel användas i den egna trädgården. Man ska dock tänka på att aska är basiskt och kan "bränna" sönder växtlighet. Det är därför viktigt att blanda ut det och inte ha för hög koncentration.

Om man har större mängder aska tas kontakt med ÅVC Industrigatan 1.

Aska från förbränningstoiletter får omhändertas på den egna fastigheten utan ansökan.

10 Eget omhändertagande

Eget omhändertagande kan tillåtas om det inte riskerar att påverka människors miljö och hälsa eller på annat sätt vara skadligt. För att få genomföra eget omhändertagande krävs tillstånd från Bygg och miljöavdelningen.

10.1 Kompostering Matrester och trädgårdsavfall

Egen kompostering av matrester kan medges efter anmälan till Bygg och miljöavdelningen. Särskild blankett skall användas för anmälan om hemkompostering av matrester.

Trädgårdsavfall får komposteras på egen fastighet utan ansökan under förutsättning att det kan ske utan olägenhet.

10.2 Slam och latrin

Eget omhändertagande av brunnsslam och urin är möjligt efter ansökan till miljö- och byggnadsnämnden.

Eget omhändertagande av latrin är möjligt efter ansökan till Bygg och miljöavdelningen.

10.3 Färdigförmultnad kompost från komposttoaletter

Sådan färdigförmultnad kompost från komposttoaletter får användas på den egna fastigheten utan ansökan/anmälan till kommunen.

10.4 Små döda sällskapsdjur

Smådjur som varit sällskapsdjur får grävas ner på den egna fastigheten om det kan ske utan att det påverkar omgivningen. Var särskilt noga med att kontrollera så att det inte riskerar att smitta dricksvattenbrunnar eller liknande. Om du är osäker, kontakta Bygg och miljöavdelningen.

10.5 Aska

För information om aska läs tidigare i dokumentet.

Aska från förbränningstoalletter får omhändertas på den egna fastigheten utan ansökan.

10.6 Trädgårdsavfall eldning

Torr trädgårdsavfall som inte lämpligen kan/bör omhändertas på annat sätt får eldas på den egna fastigheten om det kan ske utan risk för människors hälsa eller miljön. Du ansvarar själv för att vidta de säkerhetsåtgärder som behövs för att hindra att elden sprider sig.

Föreskrifter om förbud mot eldning, helt eller delvis, till skydd för människors hälsa och miljön utfärdade med stöd av förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor eller annan författning samt brandriskvarning måste beaktas vid t.ex. eldning av trädgårdsavfall.

10.7 Övrigt

Plast och andra typer av avfall som riskerar att ge upphov till, ur hälso- och miljöskyddssynpunkt, skadliga utsläpp får inte grävas ner eller eldas i någon form.

11 Bilagor

Bilaga1 Definitioner

Bilaga 2 Sorteringsguid

DEFINITIONER OCH ORDFÖRKLARINGAR (i bokstavsordning)

Avfall

”Med avfall avses varje föremål, ämne eller substans som ingår i en avfallskategori och som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med.” (Miljöbalken 15 kap. 1 §) Det finns förteckningar över avfallskategorier (bilaga 1) och över avfall som hör till avfallskategorier (bilaga 2) i Avfallsförordningen.

Avfallsbehållare

Behållare som används för uppsamling av avfall. Kan även kallas sopbehållare eller bara behållare. Avfallsbehållare kan vara av olika typ och storlek. Exempel på olika behållare:

- Matavfallspåse = påse av speciell kvalitet (storlek 8-9 l, 12 l, 45 l)
- Engångsbehållare = säck (storlek 60-160 l)
- Återgångsbehållare = kärl (storlek 120-1000 l)
- Återgångsbehållare = storbehållare (>1000 l) eller container (5-10 m³)
- Box (10-45 l)
- Batteriholk/rör/behållare (ofta ca 10 liter)
- Latrinkärl (storlek 38 liter)

Med kärl menas hjulförsedda plastkärl med lock. Ibland kallas de rullkärl. De lyfts och töms i sopbil med hjälp av en kärlyft på bilen. Med boxar menas små behållare som används i butiker eller hushåll, framför allt i småhus, för insamling av t.ex. farligt avfall och el-avfall.

Avfallshantering

Avser sortering, insamling, transport, återvinning och bortskaffande/behandling av avfall.

Avfallsplan

Kommunal plan för avfallshantering. Avfallsplanen utgör tillsammans med renhållningsföreskrifterna kommunens renhållningsordning. Planen innehåller bl.a. mål för kommunens avfallshantering samt åtgärder för att nå målen under en specifik tidsperiod, ofta ca 4 år.

Batterier

Batterier omfattas av producentansvar. En del batterier innehåller farliga ämnen och klassas därför som farligt avfall, men alla batterier ska samlas in.

Biologiskt lättnedbrytbart avfall

Avfall från växt- eller djurriket, t.ex. matavfall, trädgårdsavfall, latrin och fettavfall, som kan behandlas biologiskt genom kompostering eller rötning. Kan även beskrivas som den del av det organiska avfallet som på begränsad tid kan brytas ner i biologiska processer.

Bostadsfastighet

En fastighet där boende förekommer, permanent eller tillfälligt.

Bostadsnära insamling

Sådan insamling av förpackningar och returpapper som sker i anslutning till en bostadsfastighet.

Brännbart avfall

Avfall som brinner utan energitillskott efter det att förbränningsprocessen har startat.

Byggnation och rivningar, Avfall i samband med...

Avfall som uppkommer vid nybyggnad, renovering, ombyggnad eller rivning av byggnad eller som uppstår vid större anläggningsarbete i en trädgård.

Det ingår inte i kommunens ansvar att samla in eller omhänderta sådant avfall. Avfall från mindre underhållsarbeten och reparationer i bostaden räknas dock som hushållsavfall. En del sådant avfall klassas som farligt avfall, t.ex. asbest och impregnerat virke, och måste hanteras som sådant.

Ej brännbart avfall

Avfall som inte brinner även om energi tillförs, t.ex. metall, glas, sten, porslin, keramik och gips.

El-avfall, avfall från elektroniska och elektriska produkter

Räknas som farligt avfall.

Avfall från elektriska och elektroniska produkter inklusive alla komponenter, utrustningsdelar och förbrukningsvaror som har haft en elektrisk eller elektronisk funktion. Populärt kallat ”allt med sladd eller batteri eller sådant som är beroende av el för att fungera”. Glödlampor, lågenergilampor och lysrör räknas också som el-avfall. El-avfall omfattas av producentansvar.

Entreprenör

Företag som efter upphandling i konkurrens anlitas av kommunen för att utföra hämtning eller behandling av avfall om kommunen inte har egen personal eller behandlingsanläggningar..

Farligt avfall

Med farligt avfall avses sådant avfall som finns uppräknat i avfallsförordningen och som har egenskaper som gör att det måste hanteras särskilt för att inte skada levande organismer eller miljön. Farligt avfall som uppkommer i hushåll är t.ex. färgrester, spillolja, lösningsmedel som lack- nafta och fotogen, bekämpningsmedel, fotokemikalier, lim och kvicksilver-termometrar, glödlampor, lågenergilampor, lysrör.

Fastighetsinnehavare/-ägare

Med fastighetsinnehavare avses den som är fastighetsägare eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) ska anses som fastighetsägare. Fastighetsinnehavarens ansvar kan i vissa fall överlåtas på nyttjanderättshavare t.ex. genom arrendeavtal.

Fastighetsnära insamling (FNI)

Den insamling av avfall som sker på eller i direkt anslutning till den fastighet där avfallet uppkommit. Förekommer både vid bostäder och vid verksamheter. Alternativet till fastighetsnära insamling är avlämning av avfall på återvinningsstation, återvinningscentral, i butik eller annat.

Fettavskiljare

Anordning för att samla upp slam i form av fettavfall i avloppsvatten från lokaler där livsmedel hanteras yrkesmässigt, t.ex. restauranger och storkök. Fettet skulle annars avsättas i ledningsnätet och kunna förorsaka stopp.

Grovavfall

Grovavfall är hushållsavfall som är så tungt eller skrymmande eller har andra egenskaper som gör att det inte är lämpligt att samla in i säck eller kärl. Det är t.ex. trasiga möbler, leksaker, cyklar och barnvagnar.

Hushållsavfall

”Med hushållsavfall avses avfall som kommer från hushåll samt därmed jämförligt avfall från annan verksamhet” (Miljöbalken 15 kap. 2 §). Begreppet hushållsavfall svarar mot det behov av borttransport av avfall som regelmässigt uppkommer vid nyttjande av mark eller byggnad för bostadsändamål.

Exempel på avfall som uppkommer i hushåll är städsopor, matavfall, köksavfall, latrin, slam, grovavfall, trädgårdsavfall, el-avfall, läkemedelsrester, rester av olja, färg och bekämpnings-medel och annat farligt avfall.

Med avfall från annan verksamhet som är jämförligt med avfall från hushåll menas avfall från industrier, affärsrörelser och annan likartad verksamhet som i renhållningssammanhang är jämförligt med avfall som kommer från hushåll. Det är sådant avfall som uppkommer som en direkt följd av att människor oavsett ändamål eller verksamhet uppehåller sig i en lokal eller i en anläggning. Som exempel kan nämnas avfall från personalmatsalar, restaurangavfall och toalettavfall. Jämförligheten knyter an dels till avfallets härkomst (att det uppstår i lokaler där människor uppehåller sig), dels till uttrycket renhållningssammanhang. Avfall från annan verksamhet räknas som hushållsavfall om det har potential att skräpa ner på samma sätt som avfall från hushåll har.

Hämtningsplats (hämtningsställe, hämtställe)

Den plats där avfall hämtas. Hämtningsplatsen behöver inte vara belägen på den fastighet där avfallet uppkommer. Det kan finnas olika hämtningsplatser för olika sorters avfall som uppkommer på samma fastighet, bl.a. beroende på att det är olika fordon som hämtar och att det ställs olika krav på utrymmen för olika typer av avfall.

Kvartersnära insamling (KNI)

Gemensam insamling, främst avseende förpackningar och returpapper, som finns i ”kvarteret” och som betjänar en begränsad mängd hushåll. Platsen kan i vissa fall också medge lämnande av matavfall och brännbart restavfall.

Kommunalt ansvar, kommunens ansvarsområde

Den skyldighet kommunen har att ta hand om hushållsavfall. Kommunalt ansvar innebär att avfall tas om hand genom kommunens försorg. Kommunen har inte skyldighet att hantera avfall som omfattas av producentansvar, om det har sorterats ut för att lämnas i producenternas insamlingssystem, eller annat avfall än hushållsavfall. Däremot finns möjlighet att utföra detta på samma villkor som andra aktörer.

Komposterbart avfall

Annat ord för avfall som ska/kan komposteras (matrester, trädgårdsavfall mm).

Kompostering

Biologisk behandlingsmetod som innebär nedbrytning av biologiskt lättnedbrytbart avfall i närvaro av syre. Humus och näringsämnen återvinns. I vissa anläggningar kan även vissa lätta biogas omhändertas. För nerbrytning behövs 4 – 6 månader, i vissa fall mer.

Källsortering

Sortering av avfall vid källan, d.v.s. på den plats där avfallet uppkommer, t.ex. i hushållet eller på arbetsplatsen. Det sorterade avfallet kan sedan lämnas t.ex. i soprum i bostadsområdet, på en återvinningsstation eller på någon annan avlämningsplats.

Kärl- och säckavfall

Det som vanligen kallas sopor och som läggs i kärl eller sopsäck, men även i container. Det består huvudsakligen av köksavfall och städsopor. Kärl- och säckavfall kan sorteras i matavfall och sorterat brännbart avfall. Grovavfall ingår inte eftersom det inte ryms i kärl eller säck.

Lastningsplats

Plats där hämtningsfordonet stannar när avfallet ska hämtas och lastas i fordonet. Kan även kallas anföringsplats, stopp-/stannställe eller uppställningsplats. Platsen ska ligga så nära avfallens hämtningsställe som möjligt och vara lämplig från arbetsmiljö- och trafiksäkerhetssynpunkt. Lastningsplatsen kan variera vid hämtning av olika typer av avfall beroende på att olika hämtningsfordon är olika stora.

Ljuskällor

Glöd-, lågenergi-, halogen-, LED-lampor och korta lysrör kallas ljuskällor och sorteras i samma behållare. Utsorteringen sker senare i processen.

Matavfall

Utsorterat biologiskt lättnedbrytbart avfall eller livsmedelsavfall från hushåll eller verksamheter som restauranger som storkök. Matavfall kan samlas in genom kommunens försorg eller komposteras på den egna fastigheten. Insamling kan ske i kärl/säck. Om matavfallet inte sorteras ut blandas det med övrigt kärl- och säckavfall och ingår i det brännbara avfallet. Matavfall som uppkommer i livsmedelsindustrier, och som inte säljs direkt till konsument, har kommunen inget ansvar för att ta hand om.

Miljöstation

Vanlig benämning på mindre obemannad plats där hushållens farliga avfall tas emot. Miljöstationer kan finnas på återvinningscentral och i form av en container placerad vid en bensinmack eller annat försäljningsställe.

Mobil återvinningscentral

Ett antal behållare som på förutbestämda dagar och tider tillfälligt ställs upp på en plats som en utökad service för hushållen. Hushållen kan lämna grovavfall och farligt avfall.

Nyttjanderättshavare

Med nyttjanderättshavare avses den som, utan att omfattas av fastighetsinnehavarebegreppet, har rätt att bruka eller nyttja fastighet. Det kan t.ex. vara en hyresgäst.

Organiskt avfall

Avfall som innehåller organiskt kol, exempelvis biologiskt lättnedbrytbart avfall, plast-avfall, oljor mm.

Producent

Med producent avses (MB 15 kap. 9 §)

1. Den som yrkesmässigt tillverkar, för in till Sverige eller överlåter en vara eller en förpackning, eller
2. Den som i sin yrkesmässiga verksamhet frambringar avfall som kräver särskilda åtgärder av renhållnings- eller miljöskäl.

Producentansvar

Med producentansvar menas skyldighet för producent att se till att avfall samlas in, transporteras bort, återvinns, återanvänds eller bortskaffas (MB 15 kap. 12 §).

Producentansvar finns för förpackningar, returpapper, elavfall, bilar, däck och batterier. Avfall som omfattas av producentansvar ska lämnas i de insamlingssystem som producenterna tillhandhåller. Avfallen omfattas inte av kommunens ansvar, med undantag för elavfall och batterier som utgörs av hushållsavfall och som inte lämnats direkt till producenternas insamlingssystem.

Samarbete mellan kommuner och producenter om insamling förekommer bl.a. för elavfall och batterier. Mottagningspunkt/insamlingsplats är återvinningscentralen.

Renhållare

Med renhållare menas kommunen eller den som kommunen utsedd som entreprenör och sköter renhållningen på kommunens begäran. 3 § Kommunstyrelsen har verksamhetsansvaret för avfallshanteringen i kommunen. Avfallshanteringen i kommunen utförs av den eller de som kommunen bestämmer.

Renhållningsföreskrifter

Kommunala bestämmelser för avfallshantering. Renhållningsföreskrifterna utgör tillsammans med avfallsplanen kommunens renhållningsordning. Föreskrifterna stadgar bl.a. vilka skyldigheter kommunen och fastighetsinnehavare har samt när, var och hur avfall ska hämtas. Benämns också i vissa sammanhang Avfallsföreskrifter.

Renhållningsordning

Kommunens avfallsföreskrifter och avfallsplan utgör tillsammans kommunens renhållningsordning. Den ska fastställas av kommunfullmäktige för att gälla.

Returpapper

Tidningar, journaler, kataloger, skriv- och reklampapper som kan materialåtervinnas. Omfattas av producentansvar. De ska lämnas i producenternas insamlingssystem. Returpapper ingår inte i kommunens ansvarsområde om det har sorterats ut.

Rivningar, Avfall i samband med byggnation och ...

Avfall som uppkommer vid nybyggnad, renovering, ombyggnad eller rivning av byggnad eller som uppstår vid större anläggningsarbete i en trädgård.

Det ingår inte i kommunens ansvar att samla in eller omhänderta sådant avfall. Avfall från mindre underhållsarbeten och reparationer i bostaden räknas dock som hushållsavfall. En del sådant avfall klassas som farligt avfall, t.ex. asbest och impregnerat virke, och måste hanteras som sådant.

Rötning

Biologisk behandlingsmetod som innebär nedbrytning av biologiskt lättnedbrytbart avfall utan närvaro av syre. Humus, näringsämnen och energi i form av rötgas eller biogas återvinns. För nerbrytning behövs ca 40 dagars rötning.

Skjut- och dragmotstånd

Det motstånd som en behållare som skjuts eller dras gör. Motståndet kan mätas och beror på behållarens vikt och på underlaget. För stort motstånd är inte acceptabelt ur arbetsmiljö- synpunkt.

Slamavskiljare

Anordning som används för att fånga upp slam i enskilda avloppsanläggningar.

Sluten tank

Behållare som kan användas för att samla upp avloppsvatten då det inte finns tillgång till kommunalt avlopp eller andra godkända enskilda avloppslösningar.

Sorterat brännbart avfall

Det brännbara kärl- och säckavfall som återstår sedan annat avfall inklusive matavfall har sorterats ut. Andra beteckningar kan användas i andra kommuner.

Trädgårdsavfall

Som trädgårdsavfall räknas komposterbart och flisbart växtavfall som uppkommer vid normal trädgårdsskötsel i småhus, däremot inte fällda träd eller avfall som uppstår vid större anläggningsarbeten i en trädgård. Det senare är byggavfall som kommunen inte ansvarar för. Trädgårdsavfall men även byggavfall tas emot på återvinningscentralen mot avgift.

Verksamhetsutövare

Den som driver yrkesmässig verksamhet. Verksamhetsutövaren är ansvarig för avfalls- hanteringen i verksamheten och är antingen fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare av en fastighet eller lokal.

Återanvändning/återbruk

Användning av kasserad produkt utan föregående förädling. Produkten är formellt sett inte avfall utan en vara som fortsatt används.

Återvinning

Med återvinning avses bl.a. materialåtervinning, energiutvinning, kompostering och annan biologisk omvandling av avfall.

Återvinningscentral (ÅVC)

En bemannad central där hushåll kan lämna grovavfall, träd- gårdsavfall, elavfall, farligt avfall eller annat återvinningsbart avfall. Företag kan lämna motsvarande avfall mot avgift. Avfallslämnaren sorterar själv avfallet i olika behållare. Kärl- och säckavfall får inte lämnas på en ÅVC. Öppettider framgår av anslag, information på hemsidan och i annonser. Centralen kan vara såväl stationär som mobil.

Återvinningsstation (ÅVS)

En obemannad station för returpapper och förpackningar. Avfallet sorteras i olika behållare av den som lämnar det. Även småbatterier kan lämnas i särskild behållare på ÅVS.

Sorteringsguide

Nedan kan du se hur olika slags avfall ska sorteras och vart det ska lämnas.

(Denna guide ändras efter hand som nya råd från återvinnare och branschen erhålls. För senaste utgåva se vår webbsida!)

Vad gör jag med farligt avfall?

Behåll alltid ursprungsförpackningen för farligt avfall. Avfallet lämnar du till en återvinningscentral eller ÅVC Farligt avfall. Om du är osäker på om det är farligt avfall och hur du ska göra med avfallet är det bättre att lämna in det som farligt avfall än att lägga det i soppåsen. Tomma förpackningar kan i regel sorteras som en förpackning men sprayburkar kan vara svåra att tömma

- lämna dem då som farligt avfall.

Även farligt avfall finns med i sorteringsguiden nedan.

Genom att sortera ut ditt farliga avfall bidrar du till en renare miljö och tillsammans avgifter vi kretsloppet.

Med ÅVC menas nedan såväl återvinningscentralen vid Industrigatan 1. Notera: Soppåse-matavfall = bruna kärlet, soppåse-restavfall = gröna kärlet

0-9

5-56 smörjspray

ÅVC Farligt avfall

A

Aceton

ÅVC Farligt avfall

Akvarium (utan ram)

ÅVC- planglas

Alg- och mögelborttagning

ÅVC Farligt avfall

Allrengöringsmedel

ÅVC Farligt avfall

Alkohol som dryck, utspätt och i små mängder

Avloppet ÅVC

Alkohol, koncentrerat eller som rengöringsmedel

Farligt avfall

Aluminium

-burkar

Retur/pant eller återvinning – metallförpackning

-folie, även lock på tex. mjukost

Återvinning – metallförpackning

-formar

Återvinning – metallförpackning

Alvedon

Apotek

Ammoniak

ÅVC Farligt avfall

Ammunition

Polisen

Armaturer

ÅVC- el/elektronik

Asbest

ÅVC- farligt avfall, **kontakta personalen**

Aska

Används i den egna trädgården (utblandat) eller **små mängder**: Soppåse – brännbart (tänk på brandrisken)

Större mängder: Kontakta renhållningen!

Avfettningsmedel

ÅVC Farligt avfall

B

Badkar, metall

ÅVC- metallsrot

Badkar, plast

ÅVC- restavfall

Bag in box, kartongen

Återvinning – pappersförpackning

Bag in box, påsen med tapp

Återvinning – plastförpackning

Bakform, folie

Återvinning – metallförpackning

Bakform, papper

Soppåse – brännbart (om den är kladdig)

Bakplåtspapper

Återvinning – pappersförpackning

Ballong

Soppåse – brännbart

Soppåse – brännbart

Balsamflaska	Återvinning – plastförpackning
Banankartong (hoppresad)	Återvinning – pappersförpackning
Bandage	Soppåse – brännbart
Bandspelare	ÅVC– el/elektronik
Bark	Egen trädgårdskompost eller ÅVC– trädgårdsavfall
Barnmatsburk	Återvinning – glasförpackning ofärgad/färgad
Barnvagn	ÅVC– restavfall/metallskrot
Barometer, elektrisk	Samlare/ÅVC Farligt avfall, ÅVC– el/elektronik
Barometer, mekanisk	ÅVC– restavfall
Batterier	Återvinning – batteriholk eller ÅVC Farligt avfall/ Samlare
Batteriladdare	ÅVC– el/elektronik
Batterisyra	ÅVC Farligt avfall
Bekämpningsmedel	ÅVC Farligt avfall
Bensin	ÅVC Farligt avfall
Bestick	
-metall	Soppåse – brännbart (enstaka , väl inslagna) eller ÅVC– metallskrot
-plast	Soppåse – brännbart
Betong	ÅVC– fyllnadsmassor
Bilbatterier	ÅVC Farligt avfall – blå bilbatterilåda eller Åvc – batterier
Bildelar	Auktoriserad bilskrot
Bildskärmar	ÅVC– el/elektronik
Bilvårdsprodukter (avfettning, vax mm)	ÅVC Farligt avfall
Bindor	Soppåse – brännbart
Blast	Soppåse – matavfall (mindre mängd ex från morötter) ÅVC– trädgårdsavfall (större mängder) eller egen hemkompost ÅVC Farligt avfall
Blekmedel	
Blomkrukor	
- lera, porslin	Soppåse (enstaka) eller ÅVC– fyllnadsmassor
- plast	Soppåse – brännbart
Blomjord	Egen trädgårdskompost eller Soppåse – brännbart (minder mängder)
Blompapper	Återvinning – pappersförpackning
Blommor (mjuka växtdelar)	Soppåse – matavfall eller egen trädgårdskompost
Blommor (hårda växtdelar)	Soppåse – brännbart eller egen trädgårdskompost
Bläckpatron till skrivare	Retursystem eller Soppåse – brännbart
Blöjor	Soppåse – brännbart
Bobin, pappcylinder	Återvinning – pappersförpackning
Bok, med hårda pärmar	Soppåse – brännbart eller ÅVC– brännbart
Bok, pocket- (mjuka pärmar)	Återvinning – trycksaker
Bollar (fotboll, tennisboll mm)	Soppåse – brännbart
Bomullspinnar	Soppåse – brännbart
Brandsläckare	Försäljningsställe eller ÅVC– farligt avfall
Brandvarnare	Samlare eller ÅVC– el/elektronik
Broschyr	Återvinning – trycksaker
Brädor	ÅVC– trä (ofärgat/färgat el impregnerat)
Brödpåse, papper	Återvinning – pappersförpackning
Brödpåse, plast	Återvinning – plastförpackning
Brödpåseclips, plast	Återvinning – plastförpackning
Brödpåseförslutare med metalltrådar	Återvinning – metallförpackning
Brödrost	ÅVC– el/elektronik

Bubbelplast	Återvinning – plastförpackning
Bullform	Soppåse – brännbart
Bult	ÅVC– metallskrot
Burk	
- aluminium (dryckesförpackning)	Retur/pant eller Återvinning – metallförpackning
- plåt	Återvinning – metallförpackning
- glas	Återvinning – glas, färgat/ofärgat
- plast	Återvinning – plastförpackning
Burklock, metall	Återvinning – metallförpackning
Burklock, plast	Återvinning – plastförpackning
Burspån	Soppåse – brännbart
Byggavfall	ÅVC– kontakta personalen
Byggsaum (i flaska)	ÅVC Farligt avfall
Båt	Båtskrot (batskroten.se)
Båtdelar	Båtskrot
Båtfärg	ÅVC Farligt avfall
Båtmotor, lös	Båt/bil-skrot
Bärkasse	
- papper	Återvinning – pappersförpackning
- plast	Återvinning – plastförpackning
Böcker med hård pärm	Soppåse – brännbart eller ÅVC– brännbart
Böcker med mjuk pärm (pocket)	Återvinning – trycksaker
C	
CD/DVD-fodral (både plast och papper) och –skivor	Soppåse – brännbart
CD/DVD-fodral, plastfolien runt fodralet	Återvinning – plastförpackning
Cement	ÅVC– fyllnadsmassor
Cellofan	Återvinning – plastförpackning
Cellplast, frigolit som fungerat som stötskydd i annan förpackning	Återvinning – plastförpackning
Cellplast, isolering	ÅVC– brännbart
Chipspåsar	
- papper	Återvinning – pappersförpackning
- plast	Återvinning – plastförpackning
Chipsrör, locket	Återvinning – plastförpackning
Chipsrör, röret	Återvinning – pappersförpackning
Chokladask, kartongen	Återvinning – pappersförpackning
Chokladask, innerformen	Återvinning – plastförpackning
Chokladomslag, plast	Återvinning – plastförpackning
Cigarettask utan plasthölje o folie	Återvinning – pappersförpackning
Cigarettfimp	Soppåse – brännbart
Cigarettändare	
- med vätska	ÅVC Farligt avfall
- tom	Soppåse – brännbart
Cornflakespaket, kartong	Återvinning – pappersförpackning
Cornflakespaket, innerpåsen	Återvinning – plastförpackning
Crème Fraiche-burk	Återvinning – plastförpackning
Cykel, -delar	ÅVC– metallskrot
Cykeldäck	ÅVC– däck

D

Dagstidning	Återvinning – trycksaker
Dammsugare	ÅVC– el/elektronik
Dammsugarpåsar	Soppåse – brännbart
Datorer	ÅVC– el/elektronik
Deodorant, roll-on, glas	Återvinning – glasförpackning ofärgad/färgad
Deodorant, roll-on/deostick, plast	Återvinning – plastförpackning
Deodorant, sprayflaska	ÅVC Farligt avfall
Diabilder	Soppåse – brännbart
Diesel	ÅVC Farligt avfall
Diskborste	Soppåse – brännbart
Disketter	Soppåse – brännbart
Diskmaskin	ÅVC– el/elektronik
Diskmedelsflaska	Återvinning – plastförpackning
Disktrasor	Soppåse – brännbart
Djurmatsportionsförpackning	Soppåse – brännbart (om kladdig) eller Återvinning – plastförpackning eller metallförpackning
Dricksglas	ÅVC– restavfall
Dryckeskartong, tex Mer, Festis mm	Återvinning – pappersförpackning
Dunk, saft-	Återvinning – plastförpackning
Duschdraperier	Soppåse – brännbart
Dukar	
- papper	Soppåse – brännbart
- textil	Hjälpororganisation eller soppåse – brännbart
Däck	
- bildäck (utan fälg)	Däckfirma eller ÅVC– däck
- bildäck (med fälg)	Däckfirma eller ÅVC– däck med fälg
- cykeldäck (utan fälg)	ÅVC– däck
- moped/mcdäck (utan fälg)	ÅVC– däck
Döda sällskapsdjur (mindre djur, väl förpackade)	Via veterinär eller Soppåse - brännbart
Döda djur från verksamhet och större sällskapsdjur	Via veterinär eller Svensk lantbrukstjänst

E

Engångs-	
- muggar, papp eller plast	Återvinning – pappers- eller plastförpackning
- bestick	Soppåse – brännbart
- tallrikar, papp eller plast	Återvinning – pappers- eller plastförpackning
Engångsgrill, väl avsvädnad	Soppåse – brännbart
Espressokapsel, Nespresso, 100% aluminium	Återvinning – metallförpackning (kaffet kan vara kvar)
Espressokapsel, övriga märken	Soppåse – brännbart
Elektrisk utrustning	
- större produkter	ÅVC– el/elektronik
- småel	Samlare eller ÅVC– el/elektronik
Elkablar	ÅVC– kabelskrot
Epoxylim	ÅVC Farligt avfall
Etanol	ÅVC Farligt avfall

Eternit	ÅVC– kontakta personalen
Etiketter, självhäftande	Soppåse – brännbart
Etiketter, sitter på annan förpackning	Låt sitta kvar på förpackningen
F	
Febertermometrar (kvikksilver)	ÅVC Farligt avfall
Febertermometrar (elektronisk)	Samlare eller ÅVC– el/elektronik
Fernissa	ÅVC Farligt avfall
Ficklampor (utan batterier)	Samlare eller ÅVC– el/elektronik
Film	
(fotofilm, negativ, smalfilm, videofilm)	Soppåse eller ÅVC– brännbart
Filmjölsförpackning	Återvinning – pappersförpackning
Filmjölsförpackning m plastlock	Återvinning – pappersförpackning (plastdelen i kartongen kan sitta kvar, skruvkorken sorteras som plastförpackning)
Fimpar	Soppåse – brännbart
Fiskrens	Soppåse – matavfall
Flaskor	
- glas	Pant eller Återvinning – glasförpackning ofärgad/färgad
- plast	Pant eller Återvinning – plastförpackning
Flugmedel	ÅVC Farligt avfall
Flyttkartong	Återvinning – pappersförpackning
Fläckborttagningsmedel	ÅVC Farligt avfall
Fogmassa	ÅVC Farligt avfall
Folie, metall- (på mjukost, ugnsfolie mm)	Återvinning – metallförpackning
Folie, plast-	Återvinning – plastförpackning
Fotogen	ÅVC Farligt avfall
Fotokemikalier	ÅVC Farligt avfall
Freestyle	Samlare eller ÅVC- el/elektronik
Frigolit, köttråg eller liknande	Återvinning – plastförpackning
Frigolit, stötskydd i annan förpackning	Återvinning – plastförpackning
Frigolit, isoleringsmaterial	ÅVC– brännbart
Frityrolja (mindre än en liter) (hålls i plast-flaska eller i mjölkpaket m skruvkork)	Soppåse – brännbart
Frityrolja, större mängd (i dunk)	ÅVC– matolja
Fruktskal	Soppåse – matavfall eller egen hushållskompost
Frys-box, -skåp	ÅVC– kyl och frys
Fryspåse	Återvinning – plastförpackning
Fyrverkerier	Polisen eller Åvc Degerfors, kontakta personalen
Fåtölj	ÅVC– möbler med metallfjädrar
Fälg; bil, cykel, moped/mc (utan däck)	ÅVC– metallskrot
Färg, flytande	
vatten- och lösningsmedelsbaserad	ÅVC Farligt
avfall Färgburk, urskrapad och torr	
- plast	Återvinning – plastförpackning
- metall	Återvinning – metallförpackning
Färgpatron till skrivare	Soppåse – brännbart, retursystem eller återanvändning
Fönsterglas	ÅVC– planglas
Fönsterkuvert	Soppåse – brännbart

Förpackningar

- glas
- plast, hårda och mjuka
- metall
- papper
- well
- blandmaterial

Återvinning – glasförpackning ofärgad/färgad
 Återvinning – plastförpackning
 Återvinning – metallförpackning
 Återvinning – pappersförpackning
 Återvinning – pappersförpackning
 Sortera efter det material som överväger

G

- Galgar
- Garderob
- Gasbindor
- Gasoltub
- Gem
- Gipsskivor
- Gladpack
- Glasflaskor
- Glas
- burkar
- rutor (utan ram)
- dricksglas
- tallrikar
- vaser
- Glasförpackningar
- Glasspaket, papper
- Glasspaket, plast
- Glasspapper, papper
- Glasspapper, plast
- Glasspinnar
- Glastermos
- Glasögon
- Glykol
- Glödlampor
- vanliga sorter)
- halogen/lågenergilampor
- billampor
- Godisomslag, plast
- Godisomslag, papper
- Golvbeläggning, plast (ej PVC)
- Golvbeläggning, plast (PVC)
- Golvrengöringsmedel
- Grammofon
- Grammofonskivor
- Gravlykta/-ljus
- Grenar, kvistar
- Grill, engångs- (väl avsvalnad)
- Grillkol
- Grillkolspåse
- Grytor, kastruller
- Gräddpaket
- Gräsklipp

Soppåse – brännbart
 ÅVC– färgat trä
 Soppåse – brännbart
 Inköpsställe eller ÅVC- farligt avfall, **kontakta personalen**
 Soppåse – brännbart
 ÅVC– gips
 Återvinning – plastförpackning
 Pant eller Återvinning – glasförpackning ofärgat/färgat
 Återvinning – glasförpackning ofärgad/färgad
 ÅVC– planglas
 ÅVC– fyllnadsmassor
 ÅVC– fyllnadsmassor
 ÅVC– fyllnadsmassor
 Återvinning – glasförpackning ofärgad/färgad
 Återvinning – pappersförpackning
 Återvinning – plastförpackning
 Återvinning – pappersförpackning
 Återvinning – plastförpackning
 Soppåse – brännbart
 ÅVC– fyllnadsmassor
 Hjälpinsamling via optiker eller Soppåse – brännbart
 ÅVC Farligt avfall
 Samlare, ÅVC Farligt avfall eller ÅVC– ljuskällor (alla sorter)
 Samlare, ÅVC Farligt avfall eller ÅVC– ljuskällor (alla sorter)
 Samlare, ÅVC Farligt avfall eller ÅVC– ljuskällor (alla sorter)
 Återvinning – plastförpackning
 Återvinning – pappersförpackning
 ÅVC– brännbart
 ÅVC– deponi, **kontakta personalen**
 ÅVC Farligt avfall
 ÅVC– el/elektronik
 Soppåse – brännbart
 Soppåse – brännbart
 ÅVC– trädgårdsavfall eller egen trädgårdskompost
 Soppåse – brännbart
 Soppåse – brännbart
 Återvinning – pappersförpackning
 ÅVC– metallskrot
 Återvinning – pappersförpackning
 Egen trädgårdskompost eller ÅVC– trädgårdsavfall

Gräsklippare	ÅVC– skrot alt el/elektronik
Gummi	Soppåse – brännbart eller ÅVC– brännbart
Gummistövlar	Soppåse – brännbart eller ÅVC– brännbart
H	
Halogenlampor sorter)	Samlare, ÅVC Farligt avfall eller ÅVC– ljuskällor (alla
Heltäckningsmattor	ÅVC– brännbart
Hink, plast t.ex. syltburk	Återvinning – plastförpackning
Hink, annat användningsområde	Soppåse – brännbart eller ÅVC– brännbart
Hostmedicin	Apotek
Hundbajs, i plastpåse	Uppsatta ”Hundlatriner” eller soppåse – brännbart
Husgeråd	
-metall (ren)	ÅVC– metallskrot
-porslin	ÅVC– fyllnadsmassor
-glas	ÅVC– fyllnadsmassor
Hushållsmaskiner	ÅVC– el/elektronik
Hushållspapper	Soppåse – matavfall eller egen hushållskompost
Hushållspappersrulle	Återvinning – pappersförpackning
Husvagn	Auktoriserad bilskrot
Hydraulolja	ÅVC Farligt avfall
Hårfärgningsvätska	ÅVC Farligt avfall
Hår mousse sprayflaska, metall	Återvinning – metallförpackning, OBS! Om den ej är tömd = Farligt avfall! = ÅVC Farligt avfall
Hår mousse sprayflaska, plast	Återvinning – metallförpackning, OBS! Om den ej är tömd = Farligt avfall! = ÅVC Farligt avfall
Hårsprayflaska, metall	Återvinning – metallförpackning, OBS! Om den ej är tömd = Farligt avfall! = ÅVC Farligt avfall
Hårsprayflaska, plast	Återvinning – metallförpackning, OBS! Om den ej är tömd = Farligt avfall! = ÅVC Farligt avfall
Hårtork	Samlare eller ÅVC– el/elektronik
Häftklammer	Soppåse – brännbart
Härdare	ÅVC Farligt avfall
Högtalare	ÅVC– el/elektronik
Hörapparater	Samlare eller ÅVC– el/elektronik
I	
Impregnerat trä	ÅVC– impregnerat trä
Impregneringsmedel	ÅVC Farligt avfall
Inhalator	Apotek eller soppåse – brännbart (utan medicinrester)
Injektionsnål	Apotek (särskild nålbehållare, fås kostnadsfritt)
Injektionsspruta (utom nålen)	Apotek (om det finns medicinrester i)
	Soppåse – brännbart (utan medicinrester)
Insektsmedel	ÅVC Farligt avfall
Insulin	Apotek
Ipren, Ibumetin	Apotek
Isoleringsmaterial	ÅVC– restavfall
J	
Jod	ÅVC Farligt avfall

Jord	Egen trädgård eller Åvc Degerfors, kontakta personalen
Juiceförpackning	Återvinning – pappersförpackning
Juiceförpackning med plastkork	Återvinning – pappersförpackning (plastdelen på förpackningen kan sitta kvar, skruvkorken sorteras som plastförpackning)
Julgranar	Egen trädgårdskompost eller ÅVC– trädgårdsavfall
Julgransbelysningar	Samlare eller ÅVC– el/elektronik
Julklappspapper	Återvinning – pappersförpackning
Julklappssnöre	Soppåse – brännbart
Järnskrot	ÅVC– metallsrot
K	
Kaffefilter och sump	Soppåse – matavfall eller egen hushållskompost
Kaffekapsel, Nespresso, 100% aluminium	Återvinning – metallförpackning (kaffet kan vara kvar)
Kaffekapsel, övriga märken	Soppåse – brännbart
Kaffepaket, plast	Återvinning – plastförpackning
Kaffepaket, papper	Återvinning – pappersförpackning
Kakaopaket	Återvinning – pappersförpackning
Kakburk, metall	Återvinning – metallförpackning
Kakburk, plast	Återvinning – plastförpackning
Kakel	ÅVC– fyllnadsmassor
Kakform, metallfolie	Återvinning – metallförpackning
Kakform, papper	Återvinning – pappersförpackning
Kalklösare	ÅVC Farligt avfall
Kameror	Samlare eller ÅVC– el/elektronik
Kanyler	Apotek (särskild behållare, fås kostnadsfritt)
Kapsyler	
- metall	Återvinning – metallförpackning
- plast	Återvinning – plastförpackning
Karbon-/självkopierande papper	Soppåse – brännbart
Kartonger	Återvinning – pappersförpackning
Kartongförpackningar	ÅVC– wellpapp (större mängder)
Kassettband	Återvinning – pappersförpackning
Kastruller	Soppåse – brännbart
Kataloger, mjuka pärmar	ÅVC– metallsrot
Kataloger, hårda pärmar	Återvinning – trycksaker
Kattmatsförpackning, portionspåse	ÅVC– brännbart eller soppåse – brännbart
Kattsand, mindre mängder	Återvinning – plastförpackning
Kaustiksoda	Soppåse – brännbart
Kaviartuber (korken kvar)	ÅVC Farligt avfall
Kemikalier	Återvinning – metallförpackning
Keramik	ÅVC Farligt avfall
Ketchupflaska, glas	ÅVC– fyllnadsmassor
Ketchupflaska, plast	Återvinning – glasförpackning ofärgad/färgad
Kitt, i förpackning	Återvinning – plastförpackning
Kitt, torkat	ÅVC Farligt avfall
Klister	Soppåse – brännbart (mindre mängd) eller ÅVC– byggavfall, kontakta personalen
Klockor, batteridrivna	ÅVC Farligt avfall
	Samlare eller ÅVC– el/elektronikavfall

Klorin	ÅVC Farligt avfall
Kläder, filtar, textilier	Hjälporganisation eller soppåse – brännbart eller ÅVC–brännbart
Klädnypor o klädgalgar	Soppåse – brännbart
Kniv (enstaka, väl inslagen)	Soppåse – brännbart
Kollegieblock	Återvinning – trycksaker (spiralen kvar, kartongen tas bort)
Kondom	Soppåse – brännbart
Konservburkar	Återvinning – metallförpackning
Kopieringspapper (från hemmakontoret)	Återvinning – trycksaker
Kopparputs	ÅVC Farligt avfall
Kork	
- kork	Soppåse – brännbart
- plast	Återvinning – plastförpackning
- metall	Återvinning – metallförpackning
Korrugerad	
- plast	ÅVC– brännbart
- metall	ÅVC– metallskrot
Krabbskal	Soppåse – matavfall eller egen hushållskompost
Kristallglas	ÅVC– restavfall
Kräftskal	Soppåse – matavfall eller egen hushållskompost
K-sprit	ÅVC Farligt avfall
Kutterspån från gnagare	Egen trädgårdskompost eller soppåse – brännbart
Kuvert	
- vanliga och fönster-	Soppåse – brännbart
- förklistrate	Soppåse – brännbart
- vadderade	Återvinning – pappersförpackning
Kvicksilverlampor	ÅVC– el/elektronik
Kylklamp	Soppåse – brännbart
Kylskåp, frysskåp	ÅVC– kyl och frys
Köttförpackning, frigolit	Återvinning – plastförpackning
Köttförpackning, plast	Återvinning – plastförpackning
L	
Lackfärg	ÅVC Farligt avfall
Lacknafta	ÅVC Farligt avfall
Laddningsbara batterier	Samlare eller ÅVC Farligt avfall eller ÅVC– batterier
Larm (t ex billarm)	ÅVC– el/elektronik
Lastpall, engångs-	ÅVC– trä
Lasyr	ÅVC Farligt avfall
Leksaker	
- metall	Soppåse – brännbart eller ÅVC– metall
- plast, trä	Soppåse – brännbart eller ÅVC– brännbart
- uppladdningsbara	Samlare eller ÅVC– el/elektronik
Lim och limtuber	ÅVC Farligt avfall
Limstift	Återvinning – plastförpackning
Linolja, väl förpackat	ÅVC Farligt
avfall Livsmedelstråg	
- papp	Återvinning – pappersförpackning

- porös plast	Återvinning – plastförpackning
Ljuskällor, samlingsnamn för glöd-& låg-energilampor samt lysrör under 60 cm	Samlare, ÅVC Farligt avfall eller ÅVC– ljuskällor
Lock	
- plast	Återvinning – plastförpackning
- metall	Återvinning – metallförpackning
Locktång	Samlare eller ÅVC– el/elektronik
Lut	ÅVC Farligt avfall
Lysrör	ÅVC Farligt avfall eller ÅVC– lysrör
Låda, papp-	Återvinning – pappersförpackning
Låda, trä-	ÅVC– trä
Lågenergilampa	Samlare eller ÅVC Farligt avfall eller ÅVC– lampor (alla
sorter)	
Läder	Soppåse – brännbart
Läkemedel	Apotek
Läppstifthylsa, metall	Återvinning – metallförpackning
Läppstifthylsa, plast	Återvinning – plastförpackning
Läskflaska	Retur/Pant eller Återvinning – glasförpackning ofärgad/färgad
	ÅVC Farligt avfall
Lösningsmedel	Återvinning – plastförpackning
Löv	Egen trädgårdskompost eller ÅVC- kompost

M

Madrass	
- skumgummi	ÅVC– brännbart
- resår	ÅVC– möbler med metallfjädrar
Magasin, månadstidskrift	Återvinning – trycksaker
Magnecyl	Apotek
Malkulor	ÅVC Farligt avfall
Margarin-/smörförpackning, ytterkartong och skyddsfolie	Återvinning – pappersförpackning
Margarin-/smörförpackning, plastbägare	Återvinning – plastförpackning
Margarin-/smörförpackning, lock	Återvinning – plastförpackning
Margarinomslag	Återvinning – pappersförpackning
Marschall, metallbehållaren	Återvinning – metallförpackning
Mascara, hylsa	Återvinning – plastförpackning
Maskindiskmedel	ÅVC Farligt avfall
Matrester, se exempel i slutet av broschyren	Soppåse – matavfall eller egen hushållskompost
Matolja, upp till en liter (i plastflaska eller i mjölkpaket m skruvkork)	Soppåse – brännbart
Matolja, större mängd (i dunk)	ÅVC– matolja
Matta	ÅVC– brännbart
Mediciner	Apotek
Medicinförpackning för tabletter (plast och metallaminat)	Återvinning – plastförpackning
Medicinrör, metall	Återvinning – metallförpackning
Medicinrör, plast	Återvinning – plastförpackning
Metallförpackning/-burk, -lock	Återvinning – metallförpackning
Metallhandtag från hinkar	Återvinning – metallförpackning
Metallhållare från värmeljus	Återvinning – metallförpackning

Metallrör, t.ex. vitaminer	Återvinning – metallförpackning
Metallskrot	ÅVC– metallskrot
Metanol	ÅVC Farligt avfall
Micropopcornpåse	Återvinning – pappersförpackning
Microvågsugn	ÅVC– el/elektronik
Miniräknare	Samlare eller ÅVC– el/elektronik
Mjukplast, plastpåsar, folie	Återvinning – plastförpackning
Mjölkförpackning	Återvinning – pappersförpackning
Mjölkförpackning m plastlock	Återvinning – pappersförpackning, låt plastdelen sitta kvar, skruvkorken sorteras som plastförpackning
Mjölpåse	Återvinning – pappersförpackning
Mobiltelefoner	Samlare eller ÅVC– el/elektronik
Moped	Auktoriserad bilskrot
Motorcykel	Auktoriserad bilskrot
Motorolja	ÅVC Farligt avfall
Mugg	
- plast	Återvinning – plastförpackning
- papper	Återvinning – pappersförpackning
- porslin (enstaka)	Soppåse – brännbart
Musmatta	Soppåse – brännbart
Myrmedel	ÅVC Farligt avfall
Målarsoda, målartvätt	ÅVC Farligt avfall
Möbler	ÅVC– möbler
Möbelpolish	ÅVC Farligt avfall
Mögelborttagning	ÅVC Farligt avfall
N	
Nagellack	ÅVC Farligt avfall
Napp	Soppåse – brännbart
Nappflaska (plast)	Soppåse – brännbart
Navkapsel	
- metall	ÅVC– metallskrot
- plast	ÅVC– brännbart
Nespressokapsel, 100 % aluminium	Återvinning – metallförpackning (kaffet kan vara kvar)
Nickel/kadmiumbatteri	Samlare eller ÅVC Farligt avfall eller Återvinning –
batteriholk	
Notislapp, förklistrad	Soppåse – brännbart
Nycklar	ÅVC– metallskrot
Nylonstrumpor	Soppåse – brännbart
Nätpåse, t.ex. för frukt	Återvinning – plastförpackning
O	
Oasis	Soppåse – brännbart
O'boy-burk	Återvinning – pappersförpackning
Ogräsmedel	ÅVC Farligt avfall
Olivolja, upp till en liter (i plastflaska eller i mjölkpaket m skruvkork)	Soppåse – brännbart
Olja, mat-	Soppåse – brännbart
Olja, motor-	ÅVC Farligt avfall
Oljefilter	ÅVC Farligt avfall
Oljefärg	ÅVC Farligt avfall

Omslagspapper	Återvinning – pappersförpackning
Osthyvel	Soppåse – brännbart
Overheadfilm	Soppåse – brännbart
P	
Paraffin	Soppåse – brännbart
Paraffinolja	ÅVC Farligt avfall
Pappcylinder, t.ex. från toarullar	Återvinning – pappersförpackning
Papper	
- omslagspapper	Återvinning – pappersförpackning
- skriv-/ritpapper	Återvinning – trycksaker
- hushållspapper	Soppåse – matavfall/brännbart eller egen hushållskompost
- karbon-/självkopierande	Soppåse – brännbart
Pappersdukar	Soppåse – brännbart
Papperskassar/-påsar	Återvinning – pappersförpackning
Papperstallrikar	Återvinning – pappersförpackning
Pappersmugg	Återvinning – pappersförpackning
Paraply	Soppåse – brännbart
Parfym	ÅVC Farligt avfall
Parfymflaska, tömd	Återvinning – glasförpackning ofärgad/färgad
Pastakartong	Återvinning – pappersförpackning
Pastapåse	Återvinning – plastförpackning
Patron till skrivare	Soppåse – brännbart eller retursystem eller återanvändning
Pennor	Soppåse – brännbart
Pensel, med torkad färg (enstaka)	Soppåse – brännbart
Permanentvätska	ÅVC Farligt avfall
Personsökare	Samlare eller ÅVC– el/elektronik
PET-flaska	Retur/pant eller Återvinning – plastförpackning
Piprensare	Soppåse – brännbart
Pizzakartong	Återvinning – pappersförpackning
Plast runt ost, korv mm	Återvinning – plastförpackning
Plastad pappersförpackning	Återvinning – pappersförpackning
Plastburkar, -tuber, -dunkar, -lock	Återvinning – plastförpackning
Plastflaska, PET	Retur/pant eller Återvinning – plastförpackning
Plastic Padding	
- ny	ÅVC Farligt avfall
- härdad	Soppåse – brännbart
Plastmugg (ej engångsmuggar)	Soppåse – brännbart
Plastmugg, engångs-	Återvinning – plastförpackning
Plastfolie	Återvinning – plastförpackning
Plastpåsar, -säckar	Återvinning – plastförpackning
Plaströr, t.ex. för vitaminer	Återvinning – plastförpackning
Plasttuber, t.ex. tandkräm	Återvinning – plastförpackning
Plexiglas	ÅVC– brännbart
Plywood	ÅVC– träavfall
Plåster	Soppåse – brännbart
Plåt	ÅVC– metallskrot
Plåtburk	Återvinning – metallförpackning
Plättermos (utan glasinsats)	ÅVC– metallskrot
Pocketbok (mjuka pärmar)	Återvinning – trycksaker
Polish	ÅVC Farligt avfall

Porslin, enstaka fat o dyl.	Soppåse – brännbart eller ÅVC– fyllnadsmassor
Post-It-lappar	Soppåse – brännbart
Postorderkatalog	Återvinning – trycksaker
Potatispåse	Återvinning – pappersförpackning
Presenning	ÅVC– brännbart
Presentpapper	Återvinning – pappersförpackning
Presentsnören	Soppåse – brännbart
Proppar	Soppåse – brännbart
Propplösare	ÅVC Farligt avfall
Pulverpåse	Återvinning – pappersförpackning
Pumptermos	
- metall	ÅVC– metallskrot
- plast (utan ev. glasflaska)	ÅVC– brännbart
Putsmedel	ÅVC Farligt avfall
Påsar	
-papp	Återvinning – pappersförpackning
-plast	Återvinning – plastförpackning
-plast med metallbeläggning	Återvinning – plastförpackning
Påsförslutare, plast, t.ex. brödpåse	Återvinning – plastförpackning
Påsförslutare, med metalltråd	Återvinning – metallförpackning
Påskägg, papp eller plast	Soppåse – brännbart
Pärmar	Soppåse – brännbart eller återanvändning
R	
Radioapparat	ÅVC– el/elektronik
Rakapparater, el-	Samlare eller ÅVC– el/elektronik
Rakblad, (väl inslagna)	Soppåse – brännbart
Rakhyvlar	Soppåse – brännbart
Rapsolja, upp till en liter (i plastflaska eller i mjölkpaket m skruvkork)	Soppåse – brännbart
Refillpåsar, t.ex. flytande tvättmedel	Återvinning – plastförpackning
Reklamblad/broschyr/katalog	Återvinning – trycksaker
Rengöringsmedel, starka	ÅVC Farligt avfall
Rengöringssprayflaska, tömd	Återvinning – plastförpackning
Roller med intorkad färg (enstaka)	Soppåse – brännbart
Rostlösare	ÅVC Farligt avfall
Rättgift	ÅVC Farligt avfall
Räkskal	Soppåse – matavfall eller egen hushållskompost
S	
Saftdunk	Återvinning – plastförpackning
Saftflaska, glas	Återvinning – glasförpackning ofärgad/färgad
Saftflaska, plast	Återvinning – plastförpackning
Sallads-/tomattråg	Återvinning – plastförpackning
Sanitetsbindor	Soppåse – brännbart
Sanitetsporslin	ÅVC– fyllnadsmassor
Saxar, (enstaka, väl inslagna)	Soppåse – brännbart
Schampoflaska	Återvinning – plastförpackning
Senapsflaska	Återvinning – plastförpackning
Senapstub	Återvinning – metallförpackning

Servetter, ofärgade	Soppåse – matavfall eller egen hushållskompost
Servetter, starkt färgade	Soppåse – brännbart
Sexpackssvep, runt t.ex. läsk/ölburkar	Återvinning – pappersförpackning eller plastförpackning
Silikon	ÅVC Farligt avfall
Silverputsmedel	ÅVC Farligt avfall
Sirapsflaska	Återvinning – plastförpackning
Självkopierande papper	Soppåse – brännbart
Skal (frukt, grönsaks-, rotfrukt, nötter, ägg etc.)	Soppåse – matavfall eller egen hushållskompost
Skokartong	Återvinning – pappersförpackning
Skokrämsburk, tömd	Återvinning – metallförpackning
Skor	Soppåse – brännbart eller Second hand
Skor med inbyggt ljus eller ljud	ÅVC– el/elektronik eller Samlare
Skrivpapper	Återvinning – trycksaker
Skrotbil	Auktoriserad bilskrot
Skumgummi	Soppåse – brännbart
Skumplast	Återvinning – plastförpackning
Slippers	ÅVC– impregnerat trä
Släpkärra	Auktoriserad bilskrot
Smink	
- med lösningsmedel	ÅVC Farligt avfall
- övrigt	Soppåse – brännbart
Smörjolja, - spray, - fett	ÅVC Farligt avfall
Smör-/margarinbyttor	<i>Om odelbar: välj största materialandel</i>
- plastdel	Återvinning – plastförpackning
- pappersdel	Återvinning – pappersförpackning
Smöromslag	Återvinning – pappersförpackning
Smörpapper	Soppåse – brännbart
Snus	Soppåse – brännbart
Snusdosa, locket	Återvinning – plastförpackning
Snusdosa, lössnus-	Återvinning – plastförpackning eller pappersförpackning
Snusdosa, portionssnus-	Återvinning – plastförpackning
Snören	Soppåse – brännbart
Sockerpaket	Återvinning – pappersförpackning
Sockerpåse	Återvinning – pappersförpackning
Soda	ÅVC Farligt avfall
Soffa	ÅVC– möbler med metallfjädrar
Spackel	
- sandspackel	Soppåse – brännbart
- övrigt	ÅVC Farligt avfall
Spackelburk, metall (urskrapad och torr)	Återvinning – metallförpackning
Spackelburk, plast (urskrapad och torr)	Återvinning – plastförpackning
Spegel, spegelglas	ÅVC– planglas
Spillolja	ÅVC Farligt avfall
Spisar	ÅVC– el/elektronik
Sprayflaskor/-burkar	ÅVC Farligt avfall
- tomma	Återvinning – metallförpackning el plastförpackning
Spritflaska	Återvinning – glasförpackning ofärgad/färgad
Sprängämnen	Polisen
Spånplattor	ÅVC– trä
Stearinljus	Soppåse – brännbart
Stekpannor	ÅVC– metallskrot

Stubbar	ÅVC– kontakta personalen
Strykjärn	Samlare eller ÅVC– el/elektronik
Stålbånd	Återvinning – metallförpackning
Stålull	Soppåse – brännbart
Sugrör, plast	Återvinning – plastförpackning
Superlim	ÅVC Farligt avfall
Svamp- och algmedel	ÅVC Farligt avfall
Svetsad genomskinlig plast runt varor	Återvinning – plastförpackning
Sylthink	Återvinning – plastförpackning
Syra	ÅVC Farligt avfall
Säkringar	Soppåse – brännbart
T	
Tablettask	Återvinning – pappersförpackning
Taggtråd	ÅVC– restavfall
Takpapp	
- tjärpapp	ÅVC– restavfall
- annan takpapp	ÅVC– brännbart
Tallrikar	
- papper (rena)	Återvinning – pappersförpackning
- plast (rena)	Återvinning – plastförpackning
- porslin	ÅVC– fyllnadsmassor
- glas	ÅVC– fyllnadsmassor
Tallriksunderlägg	Soppåse – brännbart
Tamponger	Soppåse – brännbart
Tandborstar	Soppåse – brännbart
- batteridrivna	Samlare eller ÅVC Farligt avfall eller ÅVC– el/elektronik
Tandkrämstuber av metall	Återvinning – metallförpackning
Tandkrämstuber av plast	Återvinning – plastförpackning
Tandtråd, lös eller på hållare	Soppåsen – brännbart
Tandtrådsbehållare, tom	Återvinning – plastförpackning
Tapeter	Soppåse – brännbart
Tapetklister	Soppåse – brännbart
Teblad	Soppåse – matavfall
Tegel	ÅVC– fyllnadsmassor
Telefax	ÅVC– el/elektronik
Telefon	Samlare eller ÅVC– el/elektronik
Telefonsvarare	Samlare eller ÅVC– el/elektronik
Telefonkatalog	Återvinning – trycksaker
Tepåse	Soppåse – matavfall eller egen hushållskompost
Termometrar (kvicksilver)	ÅVC Farligt avfall
Termometrar (elektronisk)	Samlare eller ÅVC– el/elektronik
Termos	
- glasinsats	ÅVC– fyllnadsmassor
- plättermos, pumptermos av metall	ÅVC– metallskrot
- termos av plast (utan glasinsats)	Soppåse – brännbart el ÅVC– brännbart
Termostat	ÅVC– el/elektronik
Tetra	Återvinning – pappersförpackning
Textil, obehandlad	Hjälporganisation eller soppåse – brännbart
- flamskyddsbehandlad	ÅVC– farligt avfall
Terpentin	ÅVC Farligt avfall

Thinner	ÅVC Farligt avfall
Tidning	Återvinning – trycksaker
Tipp-ex med lösningsmedel	ÅVC Farligt avfall
Tipp-ex vattenbaserat	Soppåse – brännbart
Tjära	ÅVC Farligt avfall
Toarulle, innerrullen	Återvinning – pappersförpackning
Tomat/salladstråg	Återvinning – plastförpackning
Tonerkassetter	Retur till leverantör eller soppåse – brännbart
Toner refillflaska, tömd	Återvinning – plastförpackning
Tops	Soppåse – brännbart
Tryckimpregnerat trä	ÅVC– impregnerat trä
Trådrolle, plast	Återvinning – plastförpackning
Tråg, livsmedel	
- papper	Återvinning – pappersförpackning
- porös plast/frigolit	Återvinning – plastförpackning
Trä	
- obehandlat	ÅVC– ofärgat trä
- målat, oljat	ÅVC– färgat trä
- impregnerat	ÅVC– impregnerat trä
- stubbar	ÅVC– kontakta personalen
T-sprit	ÅVC Farligt avfall
Tuber	
- metall (korken på)	Återvinning – metallförpackning
- plast (korken på)	Återvinning – plastförpackning
- med kemikalier	ÅVC Farligt avfall
Tusch, -märkpennor	Soppåse – brännbart
TV-apparater	Leverantör (1 mot 1) vid köp eller ÅVC– el/elektronik
Tvålflaska	Återvinning – plastförpackning
Tvättmaskin	ÅVC– el/elektronik
Tvättmedelsflaska	Återvinning – plastförpackning
Tvättmedelsförpackning	Återvinning – pappersförpackning
Tvättsvamp	Soppåse – brännbart
Tårtkartong	Återvinning – pappersförpackning
Tårtpapper, från bageri	Återvinning – pappersförpackning
Tårtpapper, köpt löst för hembruk	Soppåse – brännbart
Tändvätska	ÅVC Farligt avfall
U	
Ugnsrengöringsmedel	ÅVC Farligt avfall
Ur, el-	Samlare eller ÅVC– el/elektronik
Utemöbler	
- plast	ÅVC– brännbart
- trä, obehandlat	ÅVC– trä
- impregnerat eller oljat trä	ÅVC– impregnerat trä
Uppladdningsbara batterier	Samlare eller ÅVC Farligt avfall eller återvinning –
batteriholk	
V	
Vacuumförpackning, t.ex. för ost, korv	Återvinning – plastförpackning
Vadderat kuvert	Återvinning – pappersförpackning
Varmvattenberedare	ÅVC– el/elektronik

Vattenlöslig färg avfall Vattenslang - klippt till max 1 m längder - långa Vaxduk Veckotidning Wellpapp	ÅVC Farligt ÅVC– brännbart ÅVC– restavfall Soppåse – brännbart Återvinning – trycksaker Återvinning – pappersförpackning ÅVC– wellpapp (större mängder)
Video - bandspelare - kamera - kassett - kassettfodral Vinflaska Vinkartong, papplådan Vinkartong, innerpåsen med tapp Vintetra Vitamin/medicinrör, metall Vitamin/medicinrör, plast Vitvaror (spis, tvätt- diskmaskiner) Voltaren Vykort Vätservettförpackning, papper med/utan blank insida Vätservettförpackning, plast Vällingpaket, med innerpåsen Värmeljushållare (aluminium) Värmeljushållare (plast) Värktabletter Väteperoxid (rest från hårfärgning el blek- ning) Växt-er, -delar, mjuka, mindre delar Växter, större el med hårda stammar Växtgift	Leverantör (1 mot 1) vid köp eller ÅVC– el /elektronik Leverantör (1 mot 1) vid köp eller samlare eller ÅVC– el/elektronik Soppåse – brännbart Soppåse – brännbart Återvinning – glasförpackning ofärgad/färgad Återvinning – pappersförpackning Återvinning – plastförpackning Återvinning – pappersförpackning Återvinning – metallförpackning Återvinning – plastförpackning ÅVC– el/elektronik Apotek Soppåse – brännbart Återvinning – pappersförpackning Återvinning – plastförpackning Återvinning – pappersförpackning ÅVC - metallskrot Soppåse - brännbart Apotek ÅVC Farligt avfall Soppåse – matavfall eller egen trädgårdskompost ÅVC– trädgårdsavfall ÅVC Farligt avfall
W Wellpapp	Återvinning – pappersförpackning
Y Yoghurtburk Yoghurtpaket Yoghurtpaket med plastkork	Återvinning – plastförpackning Återvinning – pappersförpackning Återvinning – pappersförpackning, låt plastdelen sitta på paketet, skruvkorken sorteras som plastförpackning
Ä Äggkartong Äggskal Ättiksprit (12 %, 24 %, mindre mängder) Ättiksyra	Återvinning – pappersförpackning Soppåse – matavfall eller egen hushållskompost Slasken ÅVC Farligt avfall

Ö

Öl- o läsktråg, kartong runt flerpack

Återvinning – pappersförpackning

Öl- o läsktråg, plast runt flerpack

Återvinning – plastförpackning

Ölflaska

Pant eller Återvinning – glasförpackning ofärgad/färgad

Exempel på matavfall som kan lämnas i matavfallspåsen

(både råa och tillagade)

Kött, korv, fisk, kyckling, skaldjur

Köttben, fiskrens, räkskal, kräftskal

Frukt- och grönsaksrester

Rotfrukter, pasta, nudlar, ris

Ägg, äggskal

Hushållspapper, servetter

Bröd, kex, kakor, bullar

Choklad, godis, chips, popcorn, snacks

Kaffesump, kaffefilter, teblad, tepåsar

Blommor och mjuka växtdelar, mindre mängder blast (t.ex. från morötter)

Farligt avfall

Du kan lämna alla typer av farligt avfall vid ÅVC industrigatan 1 i Degerfors.

Med farligt avfall avses:

- Impregnerat eller på annat sätt kemikalieförorenat trä
- Asbest (kontakta alltid personalen)
- Elavfall (allt med batterier eller med sladd)
- Små verktyg, leksaker mm som innehåller uppladdningsbara batterier som inte går att plocka ur
- Kylar och frysar

Övrigt

- Gastuber skall om möjligt lämnas tillbaka hos en försäljare
- Explosiva varor och ammunition ska lämnas tillbaka till försäljningsstället eller lämnas till polisen (tas inte emot av kommunen på någon plats!)
- Läkemedel o dyl. lämnas till Apoteken
- Medicinsk utrustning återlämnas till utlämningsställe
- Småbatterier (alla batterier ska lämnas in oavsett vad de innehåller) lämnas på batterimottagningen vid ÅVS (Återvinningsstation) eller på ÅVC (Återvinningscentral)

Kontakta personalen innan du börjar lasta av.